

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr

Rady Powiatu w Przemyślu

z dnia..... 2025 r.

**Powiatowy Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej
na lata 2026-2030**

Spis treści	1
Wstęp	2
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁA- NIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2026-2030	4
II. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ	5
1. Definicja i charakterystyka przemocy domowej	5
2. Rodzaje przemocy	6
3. Kategoryzacja osób dotkniętych przemocą domową	7
4. Konsekwencje doznawania przemocy	8
5. Rodzaje udzielanej pomocy osobom dotkniętym przemocą	9
6. Zespoły interdyscyplinarne	9
7. Zjawisko przemocy domowej w dokumentach prawnych	11
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE PRZEMYSKIM..	13
IV. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	51
1. Rodzaje zadań powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	51
2. Kierunki działania w obszarze przemocy domowej	52
3. Zasoby instytucjonalne powiatu	52
V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	58
1. Cel główny i cele szczegółowe Programu	58
2. Zadania Programu	68
3. Realizatorzy Programu	68
4. Zakładane rezultaty Programu	68
5. Adresaci Programu	69
6. Finansowanie Programu	69
7. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość Programu	70
Zakończenie	72
Spis tabel	73
Spis wykresów	74
Bibliografia	75

WSTĘP

Zjawisko przemocy domowej stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań społecznych współczesnego świata. Oddziałuje ono niszcząco nie tylko na osobę doświadczającą przemocy, ale także na jej najbliższe otoczenie – zwłaszcza rodzinę. Przemoc domowa czy też przemoc w rodzinie, to istotne zagrożenie, uderzające zarówno w rodzinę jako jednostkę społeczną chronioną przez państwo, jak i w poszczególnych jej członków. Zjawisko to nie zna granic – pojawia się niezależnie od poziomu wykształcenia, sytuacji majątkowej czy pozycji społecznej. Choć ofiarami przemocy najczęściej są kobiety, dotyczy ona również innych grup – w tym dzieci, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, a także, choć rzadziej, mężczyzn. W przypadku najmłodszych konieczne jest zapewnienie im szczególnej troski – zarówno gdy doświadczają przemocy, jak i wtedy, gdy są jej świadkami. Państwo powinno aktywnie przeciwdziałać przemocy domowej, ponieważ jednym z jego podstawowych zadań jest ochrona rodziny przed wszelkimi formami zagrożeń – również tymi, które pojawiają się w jej wnętrzu.

Podstawę prawną ochrony jednostki przed przemocą stanowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku. Dokument ten gwarantuje każdemu obywatelowi nienaruszalność cielesną i zakazuje stosowania jakichkolwiek form okrutnego, niehumanitarnego czy poniżającego traktowania (art. 40). Ponadto w art. 47 zapisano prawo do poszanowania życia prywatnego, rodzinnego, czci oraz decydowania o własnym życiu osobistym. Szczególną uwagę Konstytucja poświęca dzieciom – zapewniając im ochronę przed przemocą, okrucieństwem, demoralizacją i wyzyskiem, a także prawo do opieki w sytuacji, gdy zostaną pozbawione rodzicielskiego wsparcia (art. 72). Organy władzy publicznej zobowiązane są do uwzględniania głosu dziecka w postępowaniach go dotyczących. Z kolei art. 33 Konstytucji gwarantuje równość praw kobiet i mężczyzn we wszystkich obszarach życia – w rodzinie, społeczeństwie, polityce i gospodarce.

Jednym z kluczowych aktów prawnych regulujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na poziomie lokalnym, jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673). Zgodnie z jej zapisami, opracowanie **Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030**, stanowi realizację obowiązków ciążących na jednostkach samorządu terytorialnego. Dokument ten został przygotowany na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w zgodzie z krajowymi strategiami i programami,

takimi jak Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Przemyskim.

Głównym celem Programu jest **zwiększenie skuteczności działań podejmowanych na rzecz ograniczenia przemocy domowej oraz obniżenie częstotliwości jej występowania na terenie powiatu przemyskiego**. Plan zakłada wdrażanie zadań i celów szczegółowych, realizowanych przez instytucje i organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy oraz pomocą osobom poszkodowanym.

Nowy program stanowi kontynuację wcześniej podjętych działań w ramach **Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Przemyskim na lata 2024-2028**.

Struktura dokumentu obejmuje:

1. część dotyczącą uwarunkowań prawnych,
2. opis problematyki przemocy domowej oraz metod zapobiegania jej skutkom,
3. diagnozę zjawiska w kontekście powiatu przemyskiego,
4. zestawienie zadań powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy,
5. opis przyjętych założeń i sposobu realizacji Programu.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2026-2030

Działania przewidziane w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030 realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne oraz dokumenty strategiczne na szczeblu krajowym i lokalnym. Fundamentem prawnym programu są w szczególności:

1. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** (Dz.U. nr 78 poz. 483 z późn.zm.
2. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej** (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)
3. **Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy** (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2809, z późn. zm.)
4. **Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego** (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 46 z późn. zm.)
5. **Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy** (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 911 z późn.zm.)
6. **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (t.j. Dz. U. z 2025r. poz.1214 z późn. zm.)
7. **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
8. **Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji** (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 636 z późn.zm.)
9. **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1338 z późn. zm.)
10. **Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym** (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1684)
11. **Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030** (M. P. z 2023r. poz. 1232 z późn.zm.)
12. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Przemyskim**

Program został opracowany z uwzględnieniem powyższych regulacji i dokumentów oraz w oparciu o obowiązujące standardy ochrony osób doznających przemocy domowej. Ma on na celu zapewnienie skutecznych i skoordynowanych działań

podejmowanych przez instytucje samorządowe, służby społeczne i organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Powiatu Przemyskiego.

II. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Definicja i charakterystyka przemocy domowej

Przemoc domowa - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej¹.

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez **osobę doznającą przemocy domowej** - należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

¹ Art. 2 ust 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)

g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Osobę stosującą przemoc domową definiuje się, jako pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2 w/w ustawy.

Świadkiem przemocy domowej jest osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Przemoc domowa dotyczy więc bardzo szerokiego kręgu osób, nie tylko najbliższej rodziny. Osobą doznającą przemocy może być małżonek – również po rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa – oraz jego krewni, osoby pozostające w stosunku przysposobienia, partnerzy w związkach nieformalnych, osoby wspólnie mieszkające i gospodarujące, a także osoby połączone trwałą więzią emocjonalną lub fizyczną, niezależnie od miejsca zamieszkania.

Przemoc domowa dotyka również dzieci – zarówno te, które jej bezpośrednio doświadczają, jak i te, które są jedynie świadkami przemocy wobec innych członków rodziny.

2. Rodzaje przemocy

Przemoc może przybierać różne formy – **fizyczną**, polegającą na naruszaniu nietykalności cielesnej; **psychiczną**, czyli uderzającą w godność i poczucie własnej wartości; **seksualną**, naruszającą intymność i wolność seksualną; **ekonomiczną**, wyrażającą się w kontrolowaniu lub ograniczaniu dostępu do środków finansowych; oraz przemoc poprzez **zaniedbanie**, czyli zaniechanie obowiązku opieki, wsparcia czy troski wobec bliskiej osoby².

Przemoc domowa nie pojawia się nagle – zwykle rozwija się stopniowo, ma charakter procesowy i cykliczny. Ma tendencję do nasilania się, a jeśli nie zostanie powstrzymana, staje się coraz bardziej intensywna i niebezpieczna. Charakterystyczna dla przemocy jest zależność między osobą dominującą a uległą, a także występowanie różnych form przemocy jednocześnie. Zjawisko to nigdy nie jest niezależne od udziału człowieka – zawsze stoi za nim świadome działanie lub zaniechanie drugiej osoby.

² Rodzaje przemocy: www.niebieskalinia.pl

Cykl przemocy

Przemoc domowa przebiega zazwyczaj w powtarzalnym cyklu składającym się z trzech faz. W fazie narastającego napięcia dochodzi do eskalacji konfliktów i wzrostu napięcia emocjonalnego. Następnie następuje faza gwałtownej przemocy, czyli wybuchu agresji i zachowań przemocowych. Po niej często pojawia się faza tzw. „miodowego miesiąca”, w której sprawca okazuje skruchę, przeprasza, obiecuje poprawę i uspokaja sytuację. Jednak bez skutecznej pomocy z zewnątrz, cykl zaczyna się od nowa – napięcie powraca, przemoc nasila się, a faza „miodowego miesiąca” staje się coraz krótsza lub zanika całkowicie. Z czasem osoba doznająca przemocy traci wiarę w zmianę i siłę, by samodzielnie wyrwać się z kręgu przemocy³.

3. Kategoryzacja osób dotkniętych przemocą domową

Przemoc często bywa skierowana przeciwko osobom znajdującym się w słabszej pozycji – fizycznie, psychicznie, emocjonalnie lub ekonomicznie. Najczęściej dotknięte nią są dzieci i kobiety, choć coraz częściej osobami doznającymi przemocy stają się także mężczyźni. Do grup szczególnie narażonych należą również osoby starsze i niepełnosprawne. W wielu przypadkach przemoc towarzyszy nadużyciu alkoholu lub innych substancji przez osobę stosującą przemoc.

Największą grupę osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety, które często pozostają zależne ekonomicznie od agresora. W obawie przed konsekwencjami, czy z poczucia beznadziei, próbują tłumaczyć jego zachowania, przypisując je złemu nastrojowi, stresowi zawodowemu czy trudnym doświadczeniom z dzieciństwa. Często tkwią w związku z poczuciem niemocy, obwiniając samych siebie i uważając, że nie zasługują na lepszy los. Choć pragną zakończyć przemoc, nakładają sobie presję by dać ostatnią szansę – z nadzieją, że to ostatni raz. Wstyd i strach przed ujawnieniem prawdy, a także silna zależność emocjonalna od partnera, powodują, że wiele z nich tkwi w niekończącym się konflikcie. W szczególnej sytuacji znajdują się kobiety chore, niepełnosprawne czy w ciąży – w ich przypadku zdolność do obrony bywa ograniczona, co sprawia, że są bardziej bezbronne wobec agresji.

Dzieci, które obserwują przemoc wobec swoich matek lub stają się jej ofiarami, doświadczają nie tylko bezpośrednich fizycznych obrażeń, ale również poważnych długofalowych konsekwencji. Brak poczucia bezpieczeństwa, utrata zaufania do dorosłych czy deficyt podstawowych potrzeb emocjonalnych często prowadzą do zaburzeń psychosomatycznych oraz ryzyka powielania agresywnych wzorców zachowań w dorosłym

³ Cykle przemocy: www.niebieskalinia.pl

życiu. W takich sytuacjach kluczową rolę odgrywają otaczające dzieci grupy rówieśnicze – mogą one wspierać lub, przeciwnie, wzmacniać negatywne wzorce poprzez naginanie norm i zachęcanie do agresji⁴.

Choć przemoc rzadziej dotyczy mężczyzn, jej ofiary również istnieją. Wsadzeni w stereotyp silnego, niezależnego mężczyzny, często nie mówią o doświadczeniach przemocy – zwłaszcza tej emocjonalnej. To forma przemocy często subtelna, ale bardzo bolesna: wyśmiewanie, umniejszanie, kontrola, szantaż lub groźby. Sygnałem ostrzegawczym bywają groźby utraty kontaktu z dziećmi, celowe ustawianie przeciwko ojcu, co niszczy więź. Mężczyźni doświadczający przemocy często ukrywają siniaki, odmawiają szukania pomocy – zarówno ze wstydu, jak i z braku świadomości, że mogą być ofiarami. Zjawisko to bywa bagatelizowane i otoczone tabu, co z kolei hamuje skuteczną interwencję. W obliczu przemocy również wobec mężczyzn konieczne jest zwalczanie stereotypów i budowanie dostępnego wsparcia, solidarności oraz wzajemnego szacunku⁵.

Szczególną, delikatną grupę stanowią osoby starsze i niepełnosprawne. Zgodnie z definicją WHO, przemoc wobec seniorów to akty działania lub zaniechania, które prowadzą do obrażeń, cierpienia lub stwarzają ryzyko zagrożenia dla zdrowia, nawet jeśli nie były zaplanowane.

Przemoc domowa wobec osób starszych, może przybierać formę fizycznego krzywdzenia, w tym bicia lub wiązania, psychiczną manipulację i poniżanie poprzez infantyлизację czy groźby, a także finansowe ograniczanie dostępu do środków czy wyłudzenie pieniędzy. Szczególnie częsta jest przemoc przez zaniedbanie – brak zapewnienia opieki, higieny i podstawowych potrzeb oraz ignorowanie zdrowia psychicznego. Czasem dochodzi także do nadużyć seksualnych wobec osób starszych, które z lęku rezygnują z ochrony swojej intymności i zgody⁶.

4. Konsekwencje doznawania przemocy

Długotrwałe doświadczanie przemocy powoduje poważne konsekwencje. Fizyczne obejmują m.in. obrażenia jak złamania, siniaki czy bóle zdrowotne, w tym te przewlekłe. Emocjonalnie, ofiary cierpią z powodu obniżonego poczucia własnej wartości, poczucia winy, samotności, napięcia, drażliwości, zaburzeń snu, trudności z koncentracją, a czasami sięgają po środki psychoaktywne. Społecznie wycofują się z kontaktów, izolują i mają problemy w pracy.

⁴ Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka: <https://dzieckokrzywdzone.fdds.pl>

⁵ J. Pikus, Stereotyp mężczyzny jako ofiary przemocy – percepcja studentów: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/>

⁶ D. Jaszczak-Kuźmińska, D. Michalska, Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu. Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2010.

Często rozwija się u nich zespół stresu pourazowego (PTSD), a niektórzy wpadają w „wyuczoną bezradność” lub wręcz tworzy się przywiązanie do sprawcy (tzw. syndrom sztokholmski).

Uświadomienie sobie, że to, co się z nami dzieje, to, co czujemy, ma związek z doświadczeniem przemocy domowej, jak również obserwacja osób bliskich/ z otoczenia i skojarzenie ich zachowań z mierzeniem się z traumą po przemocy mogą otworzyć furtkę do zmiany. W każdym momencie możemy zadbać o siebie lub być dla kogoś wsparciem, co jest bardzo istotne w wychodzeniu z relacji przemocowej lub na drodze radzenia sobie z konsekwencjami doświadczenia przemocy. Osoby doznające przemocy mogą zmagać się z wieloma psychologicznymi konsekwencjami związanymi z doświadczaniem przemocy, np. w dzieciństwie, a uświadomienie sobie tych skutków może pomóc im odzyskać moc i sprawczość⁷.

5. Rodzaje udzielanej pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Osobom pokrzywdzonym przysługuje bezpłatne wsparcie medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne. W ramach interwencji kryzysowej, możemy otrzymać również wsparcie terapeutyczne i pomoc w zabezpieczeniu mieszkania – np. poprzez wydzielenie miejsca zamieszkania. Osobę stosującą przemoc domową można odizolować od osoby doznającej przemocy w formie zakazu zbliżania, czy też nakazu opuszczenia lokalu, co służy ochronie tych osób.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zapewnia osobie doznającej przemocy następujące bezpłatne formy pomocy:

- 1) poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne;
- 2) interwencję kryzysową i wsparcie;
- 3) ochronę przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;

⁷ <https://niebieskalinia.info/baza-wiedzy/o-przemocy/jakie-sa-psychologiczne-konsekwencje-doznawania-przemocy/>.

6) zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania⁸.

6. Zespoły interdyscyplinarne.

Istotną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy odgrywają zespoły interdyscyplinarne. Są to grupy specjalistów z różnych dziedzin – pomocy społecznej, komisji ds. problemów alkoholowych, Policji, edukacji, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, sądowych kuratorów, a w uzasadnionych przypadkach także Żandarmerii Wojskowej, prokuratury i innych podmiotów. Działają one na szczeblu gminnym w ramach porozumień z odpowiednimi służbami. Ich zadaniem jest diagnoza problemu przemocy, podejmowanie interwencji, koordynacja działań w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowanie pomocy i informowanie o możliwościach jej uzyskania.

W przypadkach zgłoszenia podejrzenia przemocy, zespół interdyscyplinarny w ciągu trzech dni powołuje grupę diagnostyczno-pomocową, składającą się co najmniej z pracownika socjalnego i funkcjonariusza Policji. W razie potrzeby skład ten może być poszerzony. Grupa ta dokonuje oceny sytuacji rodzinnej w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” oraz realizuje działania wobec osób zarówno doznających przemocy, jak i ją stosujących. Zajmuje się również monitorowaniem sytuacji po zakończeniu procedury, prowadzeniem dokumentacji oraz kierowaniem osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.

Procedura „Niebieskiej Karty” jest narzędziem umożliwiającym interwencję w przypadkach przemocy domowej bez konieczności uzyskania zgody ze strony osoby doznającej przemocy lub osoby stosującej przemoc. Zostaje wszczęta w momencie wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” przez osobę uprawnioną lub na podstawie zgłoszenia świadka przemocy. Procedura kończy się, gdy przemoc ustaje, a sytuacja zostaje uznana za bezpieczną, lub w przypadku braku podstaw do dalszych działań.

Ważnym elementem przeciwdziałania przemocy są działania kierowane wobec osób stosujących przemoc domową. Poza edukacją społeczną i wsparciem osób doznających przemocy, należy podejmować programy ukierunkowane na osoby stosujące przemoc. Najważniejszymi z nich są programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne. Celem tych działań jest zmiana przekonań osób stosujących przemoc domową na temat przemocy, rozwinięcie umiejętności panowania nad emocjami, zaprzestanie przemocy, rozwój alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, a także nauka

⁸ Art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)

odpowiedzialnego i bezpiecznego wychowania dzieci. Kluczowe jest, by osoba stosująca przemoc uznała swoją odpowiedzialność i miała możliwość skorzystania z terapii, szczególnie jeśli jest uzależniona od alkoholu, narkotyków lub innych substancji.

Programy korekcyjno-edukacyjne są realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającej kontakt na odległość, co daje większą elastyczność w dostępie do wsparcia⁹.

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową koncentrują się na wzbudzeniu wewnętrznej motywacji do zmiany poprzez analizę przyczyn zachowań przemocowych oraz refleksję nad własnymi mechanizmami działania. Uczestnicy zdobywają wiedzę i umiejętności niezbędne do powstrzymania się od stosowania przemocy, rozwijają sposoby rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i uczą się alternatywnych, prospołecznych zachowań. Szczególny nacisk kładzie się na rozwijanie empatii, asertywności, zdolności rozpoznawania emocji oraz radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością. Programy wspierają również rozwój kompetencji wychowawczych opartych na poszanowaniu i bezprzemocowych metodach wychowania, a także pomagają budować relacje rodzinne i partnerskie oparte na wzajemnym szacunku. Uczestnicy uczą się rozpoznawać własne potrzeby oraz odpowiednio je zaspokajać, zwiększając odpowiedzialność za swoje działania wobec siebie i innych.

W przypadku stwierdzenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, środków odurzających lub psychotropowych, osoba stosująca przemoc kierowana jest w pierwszej kolejności na terapię uzależnień. Programy psychologiczno-terapeutyczne, podobnie jak korekcyjno-edukacyjne, mogą być realizowane zarówno w trybie indywidualnym, jak i grupowym, a w szczególnych przypadkach również w formie zdalnej¹⁰.

7. Zjawisko przemocy domowej w dokumentach prawnych.

Problem przemocy domowej został ujęty w wielu międzynarodowych i krajowych aktach prawnych oraz dokumentach programowych, które kładą nacisk szczególnie na przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet i dzieci.

⁹ § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową(Dz.U. z 2023 r., poz. 1163).

¹⁰ § 2 i § 3 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy(Dz.U. z 2023 r., poz. 1166).

Na poziomie międzynarodowym dokumenty te obejmują:

Organizacja Narodów Zjednoczonych:

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (18 grudnia 1979r.),
- Konwencja o prawach dziecka (20 listopada 1989r.),
- Deklaracja o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet (20 grudnia 1993r.),
- Rezolucje Zgromadzenia Ogólnego ONZ: A/RES/48/104 oraz A/54/4 – Protokół Fakultatywny do konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjęty na zgromadzeniu Ogólnych Narodów Zjednoczonych z dnia 6 października 1999r.

Rada Europy:

- Rekomendacje Komitetu Ministrów Rady Europy: R (85)4, R (90)2, R (2000)1450, Rec (2002)5,
- Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (tzw. Konwencja Stambulska, przyjęta 11 maja 2011r.)

Unia Europejska:

- Dyrektywa 2011/36/UE (dotycząca zwalczania handlu ludźmi),
- Dyrektywa 2011/99/UE (w sprawie europejskiego nakazu ochrony),
- Dyrektywa 2011/93/UE (w sprawie zwalczania wykorzystywania seksualnego dzieci),
- Dyrektywa 2012/29/UE (ustanawiająca minimalne normy w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw).

Na poziomie krajowym zagadnienia przeciwdziałania przemocy domowej regulowane są m.in. przez:

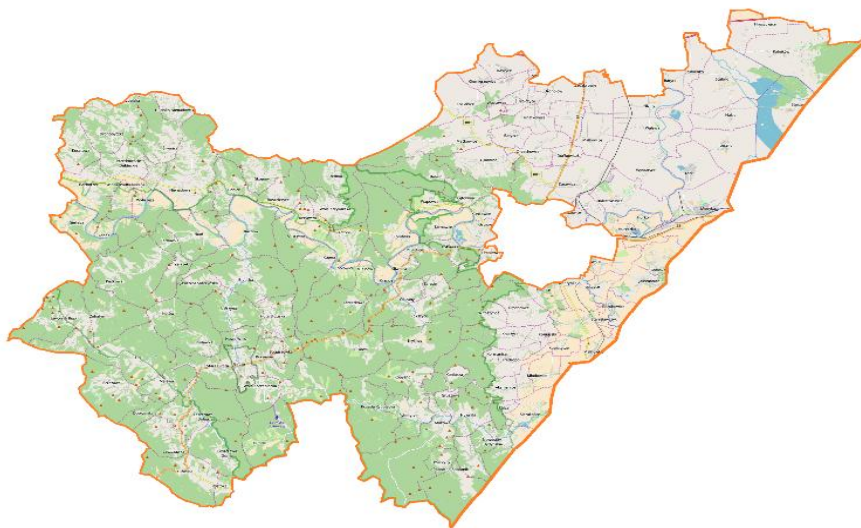
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.(Dz.U. nr 78 poz. 483 z późn.zm.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2809, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 46 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 911 z późn.zm.)

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025r.poz.1214 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 636 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1338 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1684)
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023r. poz. 1232 z późn.zm.)

Na szczeblu regionalnym i lokalnym przeciwdziałanie przemocy domowej realizowane jest poprzez:

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
- Powiatowy Program Profilaktyczny promujący prawidłowe metody wychowawcze w rodzinach zagrożonych przemocą,
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Przemyskim.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE PRZEMYSKIM

Powiat Przemyski położony jest we wschodniej części województwa podkarpackiego. Zajmuje powierzchnię **1 211 km²**. Liczba mieszkańców powiatu przemyskiego to 70 933 mieszkańców.

Strukturę administracyjną powiatu przemyskiego tworzą:

- gminy miejsko-wiejskie: Dubiecko z siedzibą w mieście Dubiecko, Bircza z siedzibą w mieście Bircza,
- gminy wiejskie: Fredropol, Krasieczyn, Krzywczyna, Medyka, Orły, Przemysł (bez miasta Przemysła), Stubno, Źurawica.

Od północy graniczy z powiatem jarosławskim i przeworskim, od zachodu z rzeszowskim i brzozowskim, zaś od południa z bieszczadzkim i sanockim. Wschodnią granicę obszaru powiatu a równocześnie województwa podkarpackiego stanowi polsko-ukraińska granica państwa.

Na terenie powiatu przemyskiego niepokojącym zjawiskiem jest występująca przemoc domowa. Skalę tego problemu obrazują dane pozyskane z Komendy Miejskiej w Przemyslu, ośrodków pomocy społecznej, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach oraz badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców powiatu w okresie od lutego do kwietnia 2025 roku.

Tabela 1. Działania podjęte przez Policję w latach 2022-2024 z powodu przemocy domowej.

Lp .	Zakres danych	Rok									Razem
		2022			2023			2024			
		kobiety	mężczyźni	dzieci	kobiety	mężczyźni	dzieci	kobiety	mężczyźni	dzieci	
1.	Liczba osób doświadczających przemocy, których postępowanie dotyczyło	185	22	28	173	35	63	183	32	114	835
		Ogółem			Ogółem			Ogółem			
		235			271			329			
2.	Liczba osób stosujących przemoc domową, których postępowanie dotyczyło	29	193	0	24	191	0	28	192	0	657
		Ogółem			Ogółem			Ogółem			
		222			215			220			
3.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	220			209			216			645
4.	Liczba formularzy wszczynających procedurę	216			189			212			617
5.	Liczba formularzy dot. kolejnych przypadków przemocy	4			20			4			28
6.	Liczba formularzy „Niebieska Karta” według miejsca zamieszkania	miasto	wieś		miasto	wieś		miasto	wieś		645
		114	106		103	106		124	92		

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu

Analizując dane z Tabeli nr 1, zauważamy, że liczba osób doświadczających przemocy, wobec których prowadzone było postępowanie, wzrosła z roku na rok. Liczba osób stosujących przemoc utrzymuje się na podobnym poziomie. Z lekkimi wahaniami. Liczba wypełnionych formularzy jest stabilna, co może świadczyć o konsekwentnym stosowaniu procedury.

Najniższa liczba wszcząć procedury miała miejsce w 2023 roku, jednak w 2024 nastąpił wzrost. Zauważamy również, że w 2023 roku wystąpił znaczący wzrost liczby kolejnych przypadków przemocy, co może świadczyć o nasileniu powtarzalnych incydentów.

Zwrócić należy uwagę, że liczba formularzy z terenów miejskich wzrosła w 2024 roku, natomiast na wsiach nieco spadła. Możliwe, że lepsza dostępność służb i świadomość problemu w miastach przyczyniły się do większej liczby zgłoszeń.

Dane wskazują na wzrost liczby osób doznających przemocy domowej objętych postępowaniem w ostatnich trzech latach, przy względnej stabilizacji liczby osób stosujących przemoc domową. Procedura „Niebieskich Kart” jest stosunkowo konsekwentnie wdrażana, chociaż zmienność wskaźników wskazuje na konieczność dalszej analizy skuteczności interwencji i prewencji, zwłaszcza w kontekście nawrotów przemocy w 2023 roku.

Tabela 2. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy.

l.p	Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy	Rok			Razem
		2022	2023	2024	
1.	Fizyczna	146	138	156	440
2.	Psychiczna	198	155	187	540
3.	Seksualna	17	4	3	24
4.	Ekonomiczna	0	7	25	32
5.	Zaniedbanie	0	0	0	0
6.	Inny rodzaj przemocy	34	27	24	85

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu

Według danych przedstawionych przez Komendę Miejską Policji w Przemyślu (Tabela nr 2), zauważyć można, że najczęściej stosowaną przemocą jest przemoc psychiczna (540 przypadków). Choć odnotowano spadek w 2023 roku, to w roku 2024 liczba ponownie wzrosła, co może sugerować, że przemoc psychiczna jest zjawiskiem trudnym do eliminacji i wymaga

systematycznej, długofalowej interwencji. Drugą najczęściej stosowaną przemocą jest przemoc fizyczna (440 przypadków). Podobnie jak w przypadku przemocy psychicznej, mimo chwilowego spadku w roku 2023, rok później nastąpił wyraźny wzrost. Może to oznaczać nieskuteczność części działań prewencyjnych lub większą skłonność do zgłaszania przemocy.

Według policyjnej statystyki, kolejnymi najczęściej stosowanymi rodzajami przemocy jest przemoc ekonomiczna (32 przypadki), przemoc seksualna (24 przypadki), oraz wskazano inne rodzaje przemocy w ilości 85 przypadków, jednak nie dookreślono jakie to są rodzaje.

Analizując bardziej szczegółowo powyższe dane należy zauważyć, wyraźny spadek liczby zgłoszeń przemocy seksualnej, co może świadczyć o rzeczywistym spadku tego rodzaju przemocy lub zmniejszenie liczby zgłoszeń z powodu wstydu, strachu lub niewiary w skuteczność systemu. Inną tendencję zauważamy w zgłoszeniach przemocy ekonomicznej.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat nastąpił znaczący wzrost liczby przypadków, co może wynikać z rosnącej świadomości społecznej i zgłaszalności tej formy przemocy, lub pogarszającej się sytuacji ekonomicznej rodzin. W statystykach policyjnych nie odnotowano natomiast przemocy w formie zaniedbania, co świadczyć może o braku realnych zgłoszeń tego rodzaju przemocy, lub niedostateczne rozpoznanie tego zjawiska przez służby i otoczenie.

Z podanej statystyki wnioskujemy również spadek innych rodzajów przemocy, co może sugerować lepsze kategoryzowanie zgłoszeń lub rzeczywisty spadek.

Tabela nr 3. Liczba wydanych nakazów i zakazów w związku z przemocą domową w latach 2022-2024.

Nakazy i zakazy wydane w związku z przemocą domową	
Rok	Liczba
2022	9
2023	24
2024	119

Źródło: Zestawienie na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu

Powyższa Tabela nr 3, przedstawia dane dotyczące liczby wydanych nakazów i zakazów związanych z przemocą domową w latach 2022-2024. Na podstawie przedstawionych liczb można zauważyć pewne tendencje. W 2022 roku, wydano 9 nakazów i zakazów w związku z przemocą domową. Liczba ta jest stosunkowo niska, co może sugerować, że w tym okresie zjawisko to było mniej powszechne lub mniej zgłaszane. W 2023

roku, liczba nakazów i zakazów wzrosła do 24. To ponad dwukrotny wzrost w porównaniu do roku poprzedniego, co może wskazywać na większą świadomość osób doznających przemocy domowej i bardziej aktywne podejście służb w tym zakresie lub po prostu wzrost samego problemu. W 2024 roku liczba nakazów i zakazów drastycznie wzrosła do 119. To znaczny skok w porównaniu do lat poprzednich, co może oznaczać większą świadomość lub potrzebę zastosowania powyższej procedury, a interwencje w tym zakresie stały się bardziej efektywne lub częściej zgłaszane.

Powyższa statystyka wykazuje więc, że istnieje wyraźny wzrost liczby nakazów i zakazów związanych przemocą domową zwłaszcza w ostatnich dwóch latach (2023-2024). Wzrost może być związany z lepszą identyfikacją i zgłaszaniem przypadków przemocy domowej, a także ze zwiększoną świadomością skuteczności zastosowania powyższej procedury. Można również zauważyć, że liczba przypadków przemocy domowej rośnie, co może wskazywać na rosnącą potrzebę działań prewencyjnych i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej w regionie.

Podsumowując, analiza danych statystycznych pochodzących z Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu za lata 2022–2024 ukazuje wyraźny wzrost liczby osób doświadczających przemocy domowej, wobec których prowadzone były postępowania. Mimo że liczba osób stosujących przemoc domową utrzymuje się na zbliżonym poziomie, wzrost liczby osób doznających przemocy domowej sugeruje zwiększoną skalę zjawiska, a także możliwość powtarzalności incydentów wobec tych samych osób. Procedura „Niebieskich Kart” jest stosunkowo konsekwentnie wdrażana, co potwierdza stała liczba formularzy. Warto jednak zwrócić uwagę, że w 2023 roku nastąpił wyraźny wzrost liczby tzw. kolejnych przypadków przemocy, co może świadczyć o nawrotach agresji i potrzebie skuteczniejszych działań zapobiegawczych.

W danych widoczna jest także różnica terytorialna: w 2024 roku wzrosła liczba zgłoszeń na terenach miejskich, podczas gdy na wsiach zanotowano lekki spadek. Może to być efektem lepszej dostępności służb w mieście, wyższej świadomości społecznej mieszkańców oraz łatwiejszego kontaktu z instytucjami pomocowymi.

Najczęściej występującą formą przemocy nadal pozostaje przemoc psychiczna, której liczba przypadków w 2024 roku ponownie wzrosła po wcześniejszym spadku. Podobną tendencję odnotowano w przypadku przemocy fizycznej. Te dane potwierdzają, że przemoc w tych formach jest nie tylko powszechna, ale także trudna do trwałego wyeliminowania, co wskazuje na konieczność systematycznej, długoterminowej interwencji. Zauważalny jest również wzrost przypadków przemocy ekonomicznej, co można tłumaczyć rosnącą

świadomością tej formy nadużycia lub pogarszającą się sytuacją finansową rodzin. Z kolei liczba zgłoszeń dotyczących przemocy seksualnej spada, co może być efektem wstydu, strachu lub braku zaufania osób doświadczających przemocy do systemu pomocowego. W zestawieniach brak przypadków przemocy w formie zaniedbania, co może wynikać z trudności w jej identyfikacji zarówno przez służby, jak i osoby z najbliższego otoczenia osób doświadczających przemocy.

Istotnym elementem jest także znaczący wzrost liczby wydawanych przez Policję nakazów i zakazów związanych z przemocą domową. O ile w 2022 roku wydano ich jedynie 9, to w 2023 liczba ta wzrosła do 24, a w 2024 – aż do 119. Ten gwałtowny przyrost może świadczyć zarówno o rosnącej skuteczności i zdecydowaniu służb w reagowaniu na przemoc, jak i o większej gotowości osób doświadczających przemocy do podejmowania działań prawnych. Jednocześnie może być to wskaźnikiem wzrostu samego zjawiska przemocy i pilnej potrzeby wdrożenia bardziej rozbudowanych działań prewencyjnych i wspierających.

Reasumując, w powiecie przemyskim zauważyć można nasilające się zjawisko przemocy domowej, szczególnie w formach psychicznej i fizycznej. System reagowania, oparty na procedurze „Niebieskiej Karty” i środkach ochronnych, jest coraz częściej wykorzystywany, jednak jego skuteczność w zapobieganiu nawrotom przemocy wymaga dalszej analizy. Dane potwierdzają również potrzebę kontynuacji i rozwoju działań informacyjnych oraz edukacyjnych, które przyczynią się do skuteczniejszego rozpoznawania i przeciwdziałania różnym formom przemocy domowej.

Dla lepszego zobrazowania zjawiska przemocy domowej w powiecie przemyskim, zebrano znaczące informacje z terenu 10 gmin należących do powiatu.

Tabela 4. Liczba formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta oraz liczba osób dotkniętych przemocą domową. Dane z 10 gmin z powiatu przemyskiego w latach 2022-2024.

2022-2024:									
L.p	Nazwa Gminy realizującej procedurę „Niebieskie Karty	Liczba formularzy „Niebieska Karta–A” wszczynających procedurę			Razem	Liczba osób dotkniętych przemocą domową			Razem
		Rok				Rok			
		2022	2023	2024		2022	2023	2024	
1.	Gmina Miejsko-Wiejska Bircza	6	15	11	32	28	51	37	116
2.	Gmina Miejsko-Wiejska Dubiecko	9	11	5	25	10	13	12	35
3.	Gmina Wiejska Fredropol	11	10	6	27	16	24	14	54

4.	Gmina Wiejska Krasieczyn	18	8	14	40	48	20	20	88
5.	Gmina Wiejska Krzywczyna	7	10	9	26	7	12	14	33
6.	Gmina Wiejska Medyka	8	9	15	32	10	11	28	39
7.	Gmina Wiejska Orly	12	8	11	31	12	16	17	45
8.	Gmina Wiejska Przemyśl	30	26	26	82	41	51	77	169
9.	Gmina Wiejska Stubno	7	5	11	23	8	11	14	33
10.	Gmina Wiejska Żurawica	15	12	14	41	41	33	27	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Analizując dane przedstawione na powyższej tabeli (Tabela nr 4), zauważamy, że na przestrzeni ostatnich trzech lat, najwięcej procedur wszczęto w Gminie Przemyśl – 82 formularze, natomiast najmniej formularzy w Gminie Stubno – 23 formularze. Statystyka ta przełożyła się również na liczbę osób dotkniętych przemocą i tak oto w Gminie Przemyśl tych osób było najwięcej – 169, a w gminie Stubno najmniej – 33. Należy również zauważyć, że większość gmin nie wykazuje stabilnego trendu – liczby fluktuują z roku na rok. Na przykład w Gminie Miejsko-Wiejskiej w Birczy widzimy znaczny wzrost zgłoszeń między 2022 a 2023 rokiem i lekki spadek w 2024 roku. W Gminie Medyka obserwujemy wyraźny wzrost w 2024 roku, (z 9 do 15 formularzy i z 11 do 28 osób dotkniętych przemocą). W Gminie Krasieczyn zauważamy spadek liczby osób dotkniętych przemocą domową, mimo stosunkowo dużej liczby formularzy w 2024 roku.

Natomiast Gmina Przemyśl, co roku wykazuje największą liczbę zgłoszeń i osób dotkniętych przemocą. Co może wskazywać na poważny problem przemocy domowej w tej gminie, ale również wysoki poziom świadomości na temat tego zjawiska.

Z danych zebranych z 10 gmin należących do powiatu przemyskiego (Tabela nr 5), możemy wywnioskować, że zjawisko przemocy domowej staje się coraz bardziej powszechne. Wprawdzie nie jest to drastyczny wzrost (2022 rok – 145 rodzin, 2023 rok – 149 rodzin, 2024 rok – 153 rodziny), jednak liczba rodzin objętych przemocą domową stale rośnie. To sprawia, że rośnie również liczba osób doświadczających przemocy domowej (2022 rok – 221 osób, 2023 rok – 242 osoby, 2024 rok – 260 osób. W ciągu 2 lat liczba osób dotkniętych przemocą domową wzrosła o 39 osób. Największy wzrost dotyczy dzieci i tak w 2022 roku liczba dzieci dotkniętych przemocą wynosiła 65, natomiast w 2024 roku odnotowano, aż 116 dzieci, jako osoby doświadczające przemocy domowej. Należy zwrócić uwagę, że w poniższej tabeli nie uwzględniono statystyki dotyczącej liczby małoletnich będących świadkami przemocy, którzy

od połowy 2023 r. są definiowani jako osoby doznające przemocy domowej, co może oznaczać, że statystyka w tym zakresie jest prawdopodobnie znacznie wyższa.

Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą domową.

Rok	Ogółem Liczba rodzin w których występuje zjawisko przemocy domowej	Ogółem osoby dotknięte przemocą domową	Kobiety			Mężczyźni			Dzieci
			Ogółem	osoby starsze*	osoby niepełno-sprawne	Ogółem	osoby starsze*	osoby niepełno-sprawne	Ogółem
2022	145	221	138	22	8	18	6	2	65
2023	149	242	131	21	8	28	4	3	83
2024	153	260	112	25	10	32	7	4	116

* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Z powyższych danych umieszczonych na Tabeli nr 5, zauważamy również, że spada liczba kobiet jako osób doświadczających przemocy domowej, a rośnie liczba mężczyzn.

W 2022 roku kobiet doświadczających przemocy domowej było 138, a w 2024 roku ta liczba wyniosła 112, natomiast mężczyźni w 2022 roku stanowili 18 osób, natomiast w roku 2024, ta liczba wynosiła już 32 osoby. Zauważamy także, że przemoc domowa dotyka coraz szerszych grup.

Z danych przedstawionych na poniższej tabeli (Tabela nr 6) widzimy, że na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrosła liczba osób stosujących przemoc domową. Wciąż największą liczbę osób stosujących przemoc domową stanowią mężczyźni, natomiast tendencję zwykłą w tej kwestii zauważamy również u kobiet.

Tabela nr 6. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową.

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2022	140	14	126
2023	154	17	137
2024	160	22	138

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Podsumowując przemoc w badanym okresie nasila się. Szczególnie niepokojący jest gwałtowny wzrost liczby dzieci dotkniętych przemocą. Mimo, że kobiety nadal częściej są

osobami doświadczającymi przemocy, rośnie też liczba mężczyzn doświadczających przemocy. Systematycznie zwiększa się liczba osób stosujących przemoc domową, zwłaszcza kobiet, choć wciąż dominują mężczyźni.

Tabela nr. 7 Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy domowej.

Liczba najczęściej zgłaszanej formy przemocy	Rok		
	2022	2023	2024
przemoc psychiczna/emocjonalna	111	114	112
przemoc fizyczna	78	75	78
przemoc ekonomiczna	8	16	12
przemoc seksualna	2	4	4
zaniedbywanie	5	10	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Dane zawarte w Tabeli nr 7, przedstawiające najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy domowej w latach 2022–2024, pozwalają zauważyć kilka istotnych tendencji. Przemoc psychiczna lub emocjonalna utrzymuje się na niezmiennie wysokim poziomie i stanowi najczęściej zgłaszaną formę przemocy w każdym z analizowanych lat. Liczba zgłoszeń waha się nieznacznie – od 111 w 2022 roku, przez 114 w 2023 roku, do 112 w roku 2024, co może świadczyć o jej trwałej obecności w relacjach domowych i dużej świadomości społecznej w zakresie tego rodzaju przemocy.

Przemoc fizyczna również pozostaje na stabilnym poziomie, z niewielkimi różnicami liczbowymi – 78 zgłoszeń w 2022 roku, 75 w roku 2023 i ponownie 78 w 2024 roku. Brak wyraźnych zmian może sugerować, że nie nastąpiła ani poprawa, ani pogorszenie sytuacji, co z kolei może wskazywać na potrzebę utrzymania i rozwijania działań profilaktycznych oraz interwencyjnych w tym obszarze. Warto zwrócić uwagę na przemoc ekonomiczną, która w 2023 roku osiągnęła najwyższy poziom – 16 zgłoszeń, podczas gdy w 2022 roku było ich tylko 8, a w 2024 roku – 12. Może to sugerować zwiększoną świadomość społeczną w tym zakresie, większą gotowość osób doznających przemoc domową do zgłaszania takich przypadków lub wzrost skali problemu. Zgłoszenia dotyczące przemocy seksualnej pozostają bardzo nieliczne – 2 w 2022 roku, 4 w roku 2023 i tylko 1 w 2024 roku. Tak niski poziom może wskazywać na poważne trudności w ujawnianiu tego rodzaju przemocy, co często wiąże się z traumą, wstydem i lękiem przed oceną społeczną.

Potrzebne są zatem działania zwiększające zaufanie do instytucji oraz zapewniające bezpieczne kanały zgłaszania takich przypadków. Przemoc w formie zaniedbania wykazuje tendencję zwykłą w latach 2022-2023 i utrzymuje poziom 10 zgłoszeń w roku 2024. Na podstawie powyższych danych można wywnioskować, że w świadomości społeczeństwa ten rodzaj przemocy nie cieszy się dużą popularnością, co może wynikać z trudnościami w jej identyfikacji.

Podsumowując, analiza danych potwierdza, że przemoc psychiczna i fizyczna są najczęściej występującymi formami przemocy domowej. Jednocześnie zmienność liczby zgłoszeń dotyczących przemocy ekonomicznej oraz skrajnie niska liczba dotycząca przemocy seksualnej wskazują na obszary wymagające dalszej uwagi i interwencji, zarówno w zakresie edukacji, jak i dostępności pomocy.

Tabela nr 8. Dostępność poradnictwa specjalistycznego dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej na terenie gminy.

Rodzaj poradnictwa	Dostępność poradnictwa specjalistycznego na terenie gmin w powiecie przemyskim		
	2022	2023	2024
Poradnictwo prawne	3 gminy z 10	3 gminy z 10	4 gminy z 10
Poradnictwo psychologiczne	4 gminy z 10	3 gminy z 10	3 gminy z 10
Poradnictwo pedagogiczne	1 gmina z 10	brak	brak
Poradnictwo socjalne	10 gmin z 10	10 gmin z 10	10 gmin z 10
Doradztwo zawodowe	brak	brak	brak
Terapia	2 gminy z 10	2 gminy z 10	2 gminy z 10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Analiza dostępności poradnictwa specjalistycznego dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej na terenie gmin powiatu przemyskiego w latach 2022–2024 (Tabela nr 8), wskazuje na istotne braki i nierównomierność w zakresie świadczonego wsparcia. Spośród sześciu analizowanych form pomocy jedynie poradnictwo socjalne było dostępne we wszystkich gminach przez cały badany okres. Jest to pozytywny sygnał, świadczący o utrzymującej się stabilności w tym obszarze. Niestety, pozostałe formy wsparcia

charakteryzują się znaczną ograniczonością terytorialną, a w niektórych przypadkach również regresją.

Szczególnie niepokojący jest fakt, że dostępność poradnictwa psychologicznego, kluczowego dla osób doznających przemocy domowej, zmniejszyła się – z czterech gmin w 2022 roku do trzech w latach kolejnych. Pomoc psychologiczna jest nieodzowna w procesie wychodzenia z traumy oraz odbudowy poczucia bezpieczeństwa i sprawczości, dlatego spadek jej dostępności może mieć poważne konsekwencje dla osób dotkniętych przemocą.

W analizowanym okresie odnotowano jedynie nieznaczną poprawę w dostępie do poradnictwa prawnego – liczba gmin oferujących ten typ wsparcia wzrosła z trzech do czterech. Mimo tego nadal aż 60% gmin nie zapewnia mieszkańcom dostępu do podstawowej pomocy prawnej, co może utrudniać skuteczne korzystanie z przysługujących im praw i środków ochrony prawnej. Szczególnie istotnym i niepokojącym zjawiskiem jest całkowity zanik poradnictwa pedagogicznego po 2022 roku. Tego typu wsparcie jest niezbędne zwłaszcza w pracy z dziećmi z rodzin dotkniętych przemocą. Jego brak świadczy o zaniedbaniu jednego z kluczowych aspektów pomocy rodzinie – pracy wychowawczej i edukacyjnej.

Przez cały analizowany okres żadna z gmin nie oferowała doradztwa zawodowego. To poważna bariera w procesie usamodzielniania się osób doznających przemocy, zwłaszcza tych ekonomicznie zależnych od osób stosujących przemoc. Brak wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej ogranicza możliwości realnego wyjścia z przemocy i budowania niezależnego życia. Niezmienna, niska dostępność terapii (dostępnej jedynie w dwóch gminach) również wskazuje na niedostateczne inwestowanie w długofalową pomoc dla osób i rodzin dotkniętych przemocą. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy wymaga nie tylko interwencji kryzysowej, ale także długoterminowego wsparcia terapeutycznego, którego aktualnie brakuje.

Podsumowując, dostępność specjalistycznego poradnictwa na terenie gmin powiatu przemyskiego pozostaje niewystarczająca. System wsparcia wymaga wzmocnienia i rozszerzenia, szczególnie w zakresie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej i terapeutycznej. Konieczne jest także uzupełnienie oferty o doradztwo zawodowe, które może odegrać kluczową rolę w procesie usamodzielniania się osób doświadczających przemocy. Obecna sytuacja wskazuje na potrzebę zintegrowanych działań samorządów, organizacji pozarządowych i instytucji pomocowych w celu zapewnienia równomiernego i kompleksowego wsparcia dla wszystkich mieszkańców powiatu.

Tabela nr 9. Formy działań edukacyjnych.

Formy działań edukacyjnych	Działania edukacyjne na terenie gmin w powiecie przemyskim		
	2022	2023	2024
Zajęcia edukacyjno-wychowawcze	1 gmina z 10	1 gmina z 10	1 gmina z 10
Zajęcia profilaktyczne	2 gminy z 10	2 gminy z 10	2 gminy z 10
Zajęcia warsztatowe	brak	brak	brak
Zajęcia socjoterapeutyczne	brak	brak	brak
Psychoedukacja	brak	brak	brak
Zajęcia edukacyjno-informacyjne	2 gminy z 10	2 gminy z 10	3 gminy z 10
Zajęcia integracyjne	brak	brak	brak
„Szkoła dla rodziców”	brak	brak	brak
Trening kompetencji społecznych	brak	brak	brak
Trening kompetencji wychowawczych	brak	brak	brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Analiza danych dotyczących działań edukacyjnych prowadzonych w gminach powiatu przemyskiego w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej (Tabela nr 9), wskazuje na bardzo ograniczoną i niewystarczającą ofertę wsparcia w tym zakresie. W całym trzyletnim okresie zauważalna jest stagnacja, a w wielu przypadkach – zupełny brak działań. Zajęcia edukacyjno-wychowawcze prowadzone były jedynie w jednej gminie rocznie, co świadczy o braku systemowego podejścia do pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie kształtowania postaw wolnych od przemocy oraz rozwijania umiejętności społecznych. Podobnie jest z zajęciami profilaktycznymi, które występowały zaledwie w dwóch gminach rocznie i nie

wykazały żadnego wzrostu w dostępności. Są to działania istotne zarówno w zapobieganiu przemocy, jak i w budowaniu świadomości społecznej, jednak ich obecna skala jest zdecydowanie niewystarczająca.

Częściowy postęp odnotowano jedynie w zakresie zajęć edukacyjno-informacyjnych – ich dostępność wzrosła z dwóch do trzech gmin w 2024 roku. Choć zmiana ta jest minimalna, stanowi jedyny pozytywny sygnał w analizowanym zestawieniu. Mimo to, nadal aż 70% gmin nie realizuje tego typu zajęć, co wskazuje na potrzebę zdecydowanego zwiększenia działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących problemu przemocy. Bardzo niepokojący jest fakt całkowitego braku działań w obszarach o kluczowym znaczeniu wychowawczym i społecznym – takich jak zajęcia warsztatowe, socjoterapeutyczne, psychoedukacja, integracja społeczna czy programy wspierające rodziców („Szkoła dla rodziców”, treningi kompetencji wychowawczych i społecznych). Brak tych działań świadczy o zaniedbaniu profilaktyki w najbardziej praktycznym i potrzebnym wymiarze. Tego rodzaju formy pracy mają szczególne znaczenie w rozwoju umiejętności interpersonalnych, radzenia sobie z emocjami i stresem, a także w podnoszeniu kompetencji rodzicielskich i budowaniu zdrowych relacji w rodzinie.

Reasumując, działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu przemyskiego są dalece niewystarczające. Obserwujemy stagnację, brak różnorodności form oraz bardzo ograniczony zasięg geograficzny podejmowanych inicjatyw. Sytuacja ta wymaga pilnych działań ze strony władz samorządowych, organizacji społecznych oraz instytucji oświatowych. Konieczne jest rozwijanie systemowej, kompleksowej oferty edukacyjnej, która będzie realnym wsparciem zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla dorosłych – zwłaszcza rodziców i opiekunów. Bez silnej i szeroko dostępnej profilaktyki trudno mówić o skutecznej walce z przemocą domową.

Tabela nr 10. Procedur Niebieska Karta -A” wszczynającą procedurę – dane z 10 gmin powiatu przemyskiego

Nazwa podmiotu sporządzającego formularz NK-A	Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę		
	2022	2023	2024
Policja	97	86	96
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	23	11	11
Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	2	6	1
Oświata	1	1	4

Ochrona zdrowia	0	7	8
Żandarmeria wojskowa	0	0	0
Specjalistyczny ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej	0	3	2
Organizacja pozarządowa	0	0	0
Przedstawiciel innego podmiotu – jakiego?	0	0	0
Łącznie:	123	114	122

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Powyższa tabela (Tabela nr 10), przedstawia dane dotyczące liczby formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę przeciwdziałania przemocy domowej na terenie 10 gmin powiatu przemyskiego w latach 2022–2024.

Analiza pozwala wyciągnąć kilka istotnych wniosków dotyczących aktywności poszczególnych instytucji. Najwięcej formularzy w każdym z analizowanych lat sporządzała Policja – 97 w 2022 roku, 86 w 2023 oraz 96 w 2024. To pokazuje, że właśnie ta służba najczęściej podejmuje działania interwencyjne w przypadku podejrzenia przemocy domowej. Mimo lekkiego spadku w 2023 roku, dane za rok 2024 wskazują na ponowny wzrost aktywności Policji, co może świadczyć o większej czujności funkcjonariuszy lub o wzroście zgłoszeń od społeczeństwa. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej zajmują drugie miejsce pod względem liczby wszczynanych procedur, jednak ich aktywność stopniowo maleje – z 23 formularzy w 2022 roku do 11 zarówno w roku 2023, jak i w roku 2024. Może to wskazywać na zmniejszone zaangażowanie tych instytucji w inicjowanie procedur, wynikającą z tego, że najczęściej procedura wszczynana jest podczas interwencji policyjnych, w godzinach popołudniowych lub wieczornych, gdzie jednostki pomocy społecznej są już zamknięte.

Pozostałe podmioty, takie jak Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, ochrona zdrowia, żandarmeria wojskowa, specjalistyczne ośrodki wsparcia – sporadycznie wszczynały procedurę. Ich aktywność była znikoma lub zerowa, co sugeruje, że mimo uprawnień do tego, nie są one wystarczająco aktywne lub nie identyfikują potencjalnych przypadków przemocy domowej.

Łączna liczba formularzy waha się nieznacznie: 123 w 2022 roku, 114 w roku 2023 i 122 w 2024 roku. Dane te pokazują względnie stały poziom wszczynania procedur „Niebieska Karta – A” w analizowanym okresie, co może oznaczać, że skala zjawiska przemocy domowej

w powiecie przemyskim nie uległa istotnej zmianie, choć może również wskazywać na utrzymujące się bariery w jej zgłaszaniu.

Podsumowując, policja pozostaje głównym inicjatorem procedur przeciwdziałania przemocy domowej, podczas gdy inne uprawnione instytucje wciąż wykazują bardzo niską aktywność w tym zakresie. Zjawisko przemocy domowej wydaje się być stabilne pod względem liczby zgłoszeń, jednak dane sugerują potrzebę dalszego zwiększania świadomości i aktywności służb pomocowych oraz wsparcia ich w identyfikacji przypadków przemocy

Tabela nr 11. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminach w powiecie przemyskim

Rok	Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” ogółem, z tego:	Na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, tj. ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	Na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, tj. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań
2022	94	64	25
2023	95	68	21
2024	93	82	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Na podstawie analizy danych dotyczących liczby zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminach powiatu przemyskiego w latach 2022–2024 (Tabela nr 11), można sformułować kilka istotnych wniosków końcowych.

Liczba zakończonych procedur w analizowanym okresie pozostaje na zbliżonym poziomie – od 93 do 95 rocznie – co sugeruje, że skala działań podejmowanych przez zespoły interdyscyplinarne jest stosunkowo stała. Niewielkie wahania nie wskazują na zasadnicze zmiany w intensywności podejmowanych interwencji, lecz pozwalają zauważyć wyraźne różnice w przyczynach kończenia procedury.

Najbardziej znaczącym trendem jest systematyczny wzrost liczby spraw zakończonych na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, czyli z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia, że nie jest ona już stosowana. W 2022 roku zakończono w ten sposób 64 spraw, w roku 2023 – 68, a w 2024 roku – już 82. To wyraźna poprawa, która może świadczyć o skuteczniejszym działaniu zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, lepszym prowadzeniu pracy z rodzinami oraz efektywniejszym motywowaniu sprawców do zaprzestania przemocy. Taki kierunek zmian należy uznać za pozytywny i wskazujący na poprawę skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Równocześnie zmniejsza się liczba spraw zakończonych na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 2, czyli z powodu braku zasadności dalszego prowadzenia działań – z 25 przypadków w 2022 roku do 20 w roku 2024. Może to oznaczać, że podmioty wszczynające procedurę coraz lepiej diagnozują sytuacje rodzinne przed podjęciem formalnych działań, ograniczając przypadki niezasadnych interwencji. Zmniejszenie liczby takich zakończeń może również świadczyć o większej odpowiedzialności i kompetencji służb oraz lepszym przepływie informacji w ramach współpracy interdyscyplinarnej.

Podsumowując, dane za lata 2022–2024 wskazują na pozytywne zmiany jakościowe w prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” w powiecie przemyskim. Choć ogólna liczba zakończonych spraw pozostaje stabilna, wyraźnie rośnie udział tych zakończonych z powodu rzeczywistego ustania przemocy, co świadczy o skuteczniejszym oddziaływaniu podejmowanych działań. Zmniejszająca się liczba spraw kończonych z powodu braku zasadności podejmowania działań może zaś oznaczać lepsze przygotowanie służb do rozpoznawania i oceny sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

Tabela nr 12. Kierowanie przez zespół interdyscyplinarny, osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanych przez powiat przemyski.

Rok	Liczba osób skierowanych do programu ogółem:	liczba kobiet	liczba mężczyzn
2022	24	1	24
2023	22	1	21
2024	37	1	36

Rok	Liczba osób, które ukończyły program ogółem:	liczba kobiet	liczba mężczyzn
2022	7	0	7
2023	6	0	6
2024	15	1	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego

Analiza danych dotyczących kierowania oraz ukończenia programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w powiecie przemyskim w latach 2022–2024 (Tabela nr 12), pozwala zauważyć systematyczny wzrost liczby osób kierowanych przez zespoły interdyscyplinarne do udziału w programach.

W 2022 roku skierowano 24 osoby, w 2023 – 22, a w 2024 – aż 37. Tendencja wzrostowa, zwłaszcza widoczna w ostatnim roku, może świadczyć o większym zaangażowaniu służb w przeciwdziałanie przemocy domowej, a także o rosnącej skuteczności w identyfikowaniu osób stosujących przemoc domową wymagających oddziaływań korekcyjnych i terapeutycznych. Może to być również efektem rosnącej świadomości społecznej oraz coraz większej aktywności zespołów interdyscyplinarnych.

W analizowanym okresie zdecydowaną większość osób kierowanych i uczestniczących w programach stanowili mężczyźni. Kobiety pojawiają się marginalnie – po jednej osobie rocznie – co znajduje odzwierciedlenie także w ogólnokrajowych statystykach, w których to mężczyźni najczęściej identyfikowani są jako osoby stosujące przemoc domową. W 2024 roku po raz pierwszy kobieta ukończyła program, co może sugerować powolny, ale zauważalny postęp w zakresie uwzględniania wszystkich osób stosujących przemoc, niezależnie od płci.

Istotnym elementem analizy jest także skuteczność programów, rozumiana jako odsetek osób, które ukończyły udział w stosunku do liczby skierowanych. Choć w 2024 roku liczba osób, które ukończyły program, wzrosła do 15 (w porównaniu z 7 osobami w roku 2022 i 6 w roku 2023), nadal mniej niż połowa uczestników kończy proces zmiany. Wskaźnik ukończenia oscylował wokół 27–29% w latach 2022–2023, by w 2024 wzrosnąć do 41%. Choć jest to wyraźna poprawa, nadal świadczy o trudnościach w utrzymaniu uczestników w programie oraz o potrzebie wzmacniania jego skuteczności. Może to wynikać zarówno z braku wystarczającej motywacji u osób stosujących przemoc domową, jak i z barier organizacyjnych leżących po stronie instytucji zobligowanych do kierowania na program.

Z perspektywy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy dane te wskazują na potrzebę kontynuacji i wzmacniania działań nakierowanych na zwiększenie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych, lub psychologiczno-terapeutycznych. Niezbędne wydaje się dalsze rozwijanie narzędzi motywujących do uczestnictwa i ukończenia programów oraz indywidualizacja pracy z osobami stosującymi przemoc. Jednocześnie należy dążyć do systemowego rozwiązania problemów, które wpływają na niski poziom ukończeń – zarówno przez działania instytucjonalne, jak i odpowiednią politykę lokalną.

Tabela nr 13. Czy na terenie gmin w powiecie przemyskim prowadzone były kampanie informacyjne mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej?

Rok	Ilość gmin w powiecie przemyskim prowadzących działania	Jakie kampanie były realizowane w gminach z powiatu przemyskiego
2022	2 gminy z 10	Kuratorska kampania przeciwdziałania przemocy – Sąd Rejonowy w Przemyśle. W ramach kampanii Ministerstwa Zdrowia realizowano zadanie-Edukacja klientów systemu pomocy społecznej, osób doznających przemocy i stosujących przemoc wobec najbliższych w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy – rozpowszechniono informatory, poradniki, ulotki. Zrealizowano kampanię STOP przemocy i agresji w szkołach przy współpracy z pedagogami szkolnymi i dzielnicowymi KP w Żurawicy.
2023	3 gminy z 10	Kampania „Dzieciństwo bez przemocy”. Rozmowy profilaktyczno-edukacyjne na temat przemocy i jej zapobiegania przeprowadzone w szkołach na terenie Gminy Bircza. W ramach kampanii Ministerstwa Sprawiedliwości rozpowszechniono informatory, poradniki, ulotki – zapobiegamy, reagujemy, pomagamy. Zrealizowano kampanię STOP przemocy i agresji w szkołach przy współpracy z pedagogami szkolnymi i dzielnicowymi KP w Żurawicy.
2024	4 gminy z 10	Kuratorska kampania przeciwdziałania przemocy – Sąd Rejonowy w Przemyśle. „Bezpieczny Senior”- Gmina Krzywczyna. Rozmowy profilaktyczno-edukacyjne na temat przemocy i jej zapobiegania przeprowadzone w szkołach na terenie Gminy Bircza. Kampania w szkołach - „Dziecko bez przemocy” przy współpracy z pedagogami i dzielnicowymi Komisariatu Policji w Żurawicy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Analiza realizowanych kampanii społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gmin powiatu przemyskiego w latach 2022–2024, przedstawiona na Tabeli nr 13, ukazuje powolny, ale zauważalny wzrost zaangażowania samorządów lokalnych w prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych. W 2022 roku działania tego typu były podejmowane jedynie w dwóch gminach. W kolejnych latach liczba ta stopniowo rosła, w 2023 roku kampanie zrealizowano w trzech gminach, a w roku 2024 już w czterech. Mimo tego wzrostu nadal ponad połowa gmin nie prowadzi żadnych lokalnych kampanii w tym obszarze, co oznacza, że wielu mieszkańców powiatu nie ma regularnego dostępu do informacji i edukacji dotyczącej zjawiska przemocy oraz dostępnych form pomocy.

Wśród kampanii prowadzonych w analizowanym okresie można wyróżnić zarówno inicjatywy ogólnopolskie (np. działania Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Sprawiedliwości), jak i lokalne projekty realizowane we współpracy z sądem, szkołami, pedagogami czy dzielnicowymi policji. Cyklicznie pojawia się kampania „STOP przemocy i agresji w szkołach”, co wskazuje na pewną ciągłość działań w tym zakresie. Od 2023 roku

widać również wzmocnienie działań ukierunkowanych na dzieci i młodzież, czego przykładem są kampanie „Dzieciństwo bez przemocy” i „Dziecko bez przemocy”. Pojawienie się w 2024 roku kampanii „Bezpieczny Senior” jest natomiast ważnym krokiem w stronę zauważenia przemocy wobec osób starszych – dotąd rzadko uwzględnianej w działaniach profilaktycznych. Działania edukacyjne i informacyjne podejmowane w ramach kampanii mają charakter głównie informacyjno-profilaktyczny – obejmują rozmowy, spotkania w szkołach oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych (ulotki, poradniki, informatory). To ważne elementy budowania świadomości społecznej, jednakże ich ograniczony zasięg i niewielka liczba realizujących je gmin pokazują, że działania te nie są jeszcze prowadzone w sposób systemowy i równomierny.

Podsumowując, kampanie społeczne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie przemyskim stanowią pozytywny element lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, jednak nadal mają charakter punktowy i ograniczony terytorialnie. Pomimo pewnego postępu z roku na rok, niezbędne jest dalsze rozwijanie tego typu działań, tak aby objęły wszystkie gminy i były realizowane regularnie, w sposób skoordynowany i dostosowany do potrzeb różnych grup społecznych – dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Tylko wówczas kampanie te będą mogły realnie wpłynąć na zmianę postaw społecznych, zwiększenie wiedzy mieszkańców oraz lepsze rozpoznawanie i reagowanie na przemoc w rodzinie.

Tabela nr 14. Rodzaj udzielonego wsparcia osobom pracującym z osobami uwięzianymi w zjawisko przemocy domowej na terenie gmin w powiecie przemyskim.

Rodzaj udzielonego wsparcia	Ilość gmin realizujących wsparcie w powiecie przemyskim			Liczba osób uczestniczących w danych formach wsparcia		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Szkolenia	3 gminy z 10	8 gmin z 10	10 gmin z 10	28	37	124
Udział w konferencjach	3 gminy z 10	4 gminy z 10	6 gmin z 10	6	7	17
Superwizja	brak	brak	6 gmin z 10	0	0	18
Grupy wsparcia	brak	brak	brak	0	0	0
Warsztaty	brak	brak	brak	0	0	0
Konsultacje	brak	brak	brak	0	0	0
Coaching	Brak	1 gmina z 10	1 gmina z 10	0	4	3
Doradztwo	brak	brak	brak	0	0	0

Dofinansowanie udziału w szkoleniach	1 gmina z 10	3 gminy z 10	4 gminy z 10	20	9	59
---	---------------------	---------------------	---------------------	-----------	----------	-----------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gmin z Powiatu Przemyskiego.

Analiza form wsparcia udzielanego osobom pracującym z osobami uwięzianymi w zjawisko przemocy domowej na terenie gmin powiatu przemyskiego w latach 2022–2024 ujęta na Tabeli nr 14, wskazuje na wyraźną poprawę w niektórych obszarach, przy jednoczesnym utrzymywaniu się znaczących braków w innych, równie istotnych formach wsparcia zawodowego.

Najbardziej rozwiniętą i systematycznie wzmacnianą formą wsparcia są szkolenia. W 2022 roku zrealizowano je w 3 gminach, rok później już w 8, a w roku 2024 – we wszystkich 10 gminach powiatu. Wzrost ten idzie w parze ze zwiększającą się liczbą uczestników – z 28 w 2022 roku do aż 124 w 2024 roku. Tendencja ta świadczy o rosnącej świadomości potrzeby kształcenia i doskonalenia kompetencji osób zawodowo zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy, a także o zwiększającym się zaangażowaniu samorządów w organizację takich działań.

Stopniowo rośnie również udział przedstawicieli gmin w konferencjach poświęconych tematyce przemocy. W 2022 roku udział wzięli przedstawiciele z 3 gmin, a w 2024 liczba ta wzrosła do 6. Liczba uczestników tych wydarzeń również wzrosła niemal trzykrotnie, co może świadczyć o większym zainteresowaniu wymianą wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk między specjalistami z różnych regionów.

W 2024 roku pojawiła się także nowa forma wsparcia – superwizja, obejmująca specjalistów z 6 gmin i łącznie 18 osób. Jest to pozytywny krok w kierunku zapewnienia profesjonalistom możliwości regularnej refleksji nad własną pracą, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu i poprawy jakości udzielanej pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że superwizja powinna być standardową formą wsparcia, a nie nowością – jej brak w poprzednich latach ukazuje wcześniejsze niedopatrzenia systemowe.

Inne formy wsparcia, takie jak grupy wsparcia, warsztaty, konsultacje czy doradztwo, nie były realizowane w żadnej gminie przez cały badany okres. To bardzo istotna luka – osoby pracujące z przemocą, często narażone na duże obciążenia psychiczne i emocjonalne, nie miały dostępu do ustrukturyzowanego wsparcia psychologicznego czy merytorycznego poza szkoleniami. Również coaching, choć obecny w 2023 i 2024 roku w jednej gminie rocznie, objął bardzo niewielką liczbę osób i miał charakter marginalny.

Na uwagę zasługuje rozwój formy wsparcia w postaci dofinansowania udziału w szkoleniach. W 2022 roku takie wsparcie zorganizowano w jednej gminie, natomiast w 2024 roku już w czterech. Wzrosła także liczba objętych nim uczestników – z 20 w roku 2022 do 59 w 2024 roku. Dofinansowanie to może stanowić istotny czynnik motywujący do podnoszenia kwalifikacji, zwłaszcza w gminach o ograniczonych budżetach.

Podsumowując, na przestrzeni trzech lat widoczna jest pozytywna dynamika w zakresie organizowania szkoleń, udziału w konferencjach i wprowadzenia superwizji. Te zmiany stanowią istotne wsparcie dla osób zawodowo zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy domowej. Niemniej jednak brak wielu innych form pomocy – takich jak grupy wsparcia, warsztaty czy doradztwo – pokazuje, że system wspierania kadr pracujących w tym obszarze jest nadal niekompletny i wymaga dalszego rozwoju. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy i profesjonalnie wspierać osoby jej doświadczające, konieczne jest zapewnienie wszechstronnego wsparcia również dla tych, którzy na co dzień niosą pomoc.

Analiza zjawiska przemocy domowej w powiecie przemyskim w latach 2022–2024 pokazuje, że problem pozostaje aktualny i wymaga systemowej reakcji. W wielu gminach obserwuje się wahania liczby zgłoszeń – co może odzwierciedlać zmieniającą się skalę zjawiska lub skuteczność działań profilaktycznych.

Dostęp do poradnictwa specjalistycznego jest nierówny – tylko pomoc socjalna była dostępna we wszystkich gminach przez cały okres. Inne formy wsparcia, jak psychologiczne, prawne czy terapeutyczne, są ograniczone lub nieregularne. Brakuje doradztwa zawodowego oraz programów terapii długoterminowej.

Działania edukacyjne prowadzone są sporadycznie – zajęcia edukacyjne i informacyjne organizowano tylko w niektórych gminach, a programy wychowawcze, warsztaty czy zajęcia socjoterapeutyczne praktycznie nie występują. Kampanie społeczne pojawiają się coraz częściej, ale nadal w mniej niż połowie gmin. Policja pozostaje główną instytucją inicjującą procedurę „Niebieskiej Karty”, inne służby wykazują niską aktywność. Rośnie liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy, co może świadczyć o większej skuteczności działań. Coraz więcej osób stosujących przemoc domową kierowanych jest do programów korekcyjno-edukacyjnych, choć wciąż zbyt mało z nich kończy udział. Wzrosła liczba szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy, a także dostępność superwizji. Nadal brakuje grup wsparcia i dofinansowania do szkoleń, co może wpływać na jakość pracy służb.

Reasumując, sytuacja wymaga dalszego rozwoju usług pomocowych, działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz lepszego wsparcia dla specjalistów pracujących z osobami doświadczającymi przemocy.

Wnioski i rekomendacje:

1. **Rozszerzyć dostępność poradnictwa psychologicznego, prawnego i pedagogicznego** – szczególnie w gminach z rosnącą liczbą zgłoszeń.
2. **Zwiększyć liczbę i zakres działań edukacyjnych i profilaktycznych** – w tym warsztatów, socjoterapii, psychoedukacji i kampanii społecznych we wszystkich gminach.
3. **Zintensyfikować działania wobec osób stosujących przemoc domową** – w tym zwiększyć ilość osób kierowanych na programy.
4. **Wprowadzić systemowe wsparcie dla osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy domowej** – zwłaszcza regularną superwizję, grupy wsparcia i coaching.
5. **Skupić działania szczególnie na dzieciach i seniorach** – jako grupach najbardziej wrażliwych, a jednocześnie często pomijanych.
6. **Ustandaryzować i rozwinąć działania interdyscyplinarne** – między policją, pomocą społeczną, szkołami i służbą zdrowia, by każda instytucja aktywnie uczestniczyła w wykrywaniu i przeciwdziałaniu przemocy.

Badania ankietowe zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Powiatu Przemyskiego.

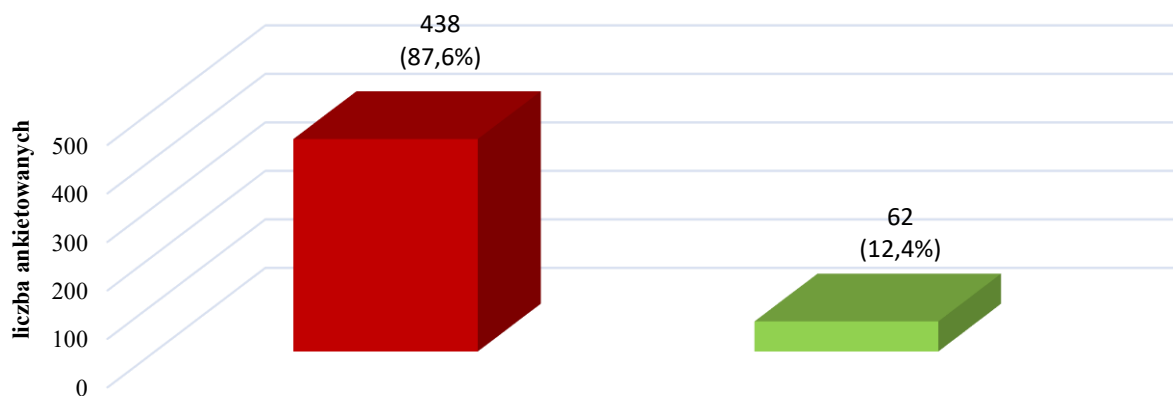
W celu pogłębienia wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu przemyskiego oraz rozpoznania realnych potrzeb mieszkańców w zakresie wsparcia osób i rodzin dotkniętych tym problemem, przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców wszystkich dziesięciu gmin powiatu. Badanie objęło łącznie 500 osób, w tym 320 kobiet i 180 mężczyzn. Respondenci reprezentowali trzy grupy wiekowe: 163 osoby w wieku 18–40 lat, 252 osoby w przedziale wiekowym 41–60 lat oraz 85 osób w wieku 61–80 lat. Pod względem poziomu wykształcenia, wśród uczestników znalazły się 147 osoby z wykształceniem wyższym lub policealnym, 242 osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub średnim oraz 111 osób posiadających wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne.

Celem badania było zebranie informacji dotyczących postrzegania problemu przemocy domowej w lokalnych społecznościach, identyfikacja potrzeb w zakresie wsparcia zarówno dla

osób doświadczających przemocy, jak i dla osób stosujących przemoc domową oraz osób zagrożonych przemocą, a także rozpoznanie oczekiwań mieszkańców wobec działań profilaktycznych. Ankieta zawierała 24 pytania dotyczące zarówno świadomości społecznej, jak i dostępności pomocy oraz proponowanych kierunków działań. Uzyskane odpowiedzi stanowią cenne źródło wiedzy, które posłuży do opracowania skutecznych i adekwatnych do lokalnych warunków programów przeciwdziałania przemocy. Wyniki badania umożliwią zaprojektowanie takich działań, które w sposób realny i trwały poprawią sytuację osób dotkniętych przemocą domową oraz przyczynią się do ograniczenia jej występowania na terenie powiatu przemyskiego.

Poniżej przedstawione zostały wyniki zebrane w czasie badania.

Wykres nr 1. Czy wiesz czym jest przemoc domowa?

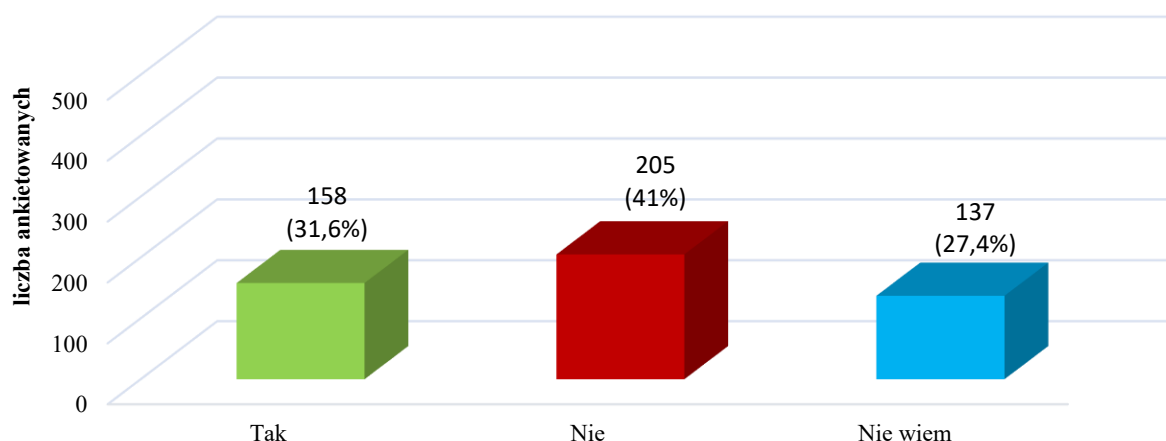
Źródło: Opracowanie własne

Z danych przedstawionych na Wykresie nr 1, wnioskować można, że zdecydowanie większość ankietowanych (blisko 88%) deklaruje znajomość pojęcia przemocy domowej. Mimo to 12,4 % osób przyznaje, że nie wie, czym ona jest – co jest dość niepokojącym wynikiem, biorąc pod uwagę wagę problemu. Może to świadczyć o konieczności pogłębienia edukacji społecznej w tym zakresie.

Z wykresu nr 2 dowiadujemy się, że blisko 1/3 ankietowanych (31,6%) zauważa przemoc domową w swoim otoczeniu, co może oznaczać, że zjawisko nie jest odosobnione i często dotyczy bezpośredniego środowiska. 41% respondentów nie dostrzega przemocy domowej w swoim otoczeniu – może to świadczyć o jej nieobecności lub braku jej rozpoznania. Aż 137 osób (27,4%) nie jest w stanie jednoznacznie odpowiedzieć, co może wskazywać na: brak świadomości objawów przemocy, skuteczne ukrywanie przemocy przez osoby stosujące

przemoc/osoby doświadczające przemocy lub trudności w rozróżnieniu przemocy od konfliktów domowych. Świadomość definicyjna przemocy domowej jest wysoka, ale niepełna – 62 osoby na 500 nie potrafią jej zdefiniować, co może ograniczać ich zdolność do rozpoznania lub zgłaszania przemocy.

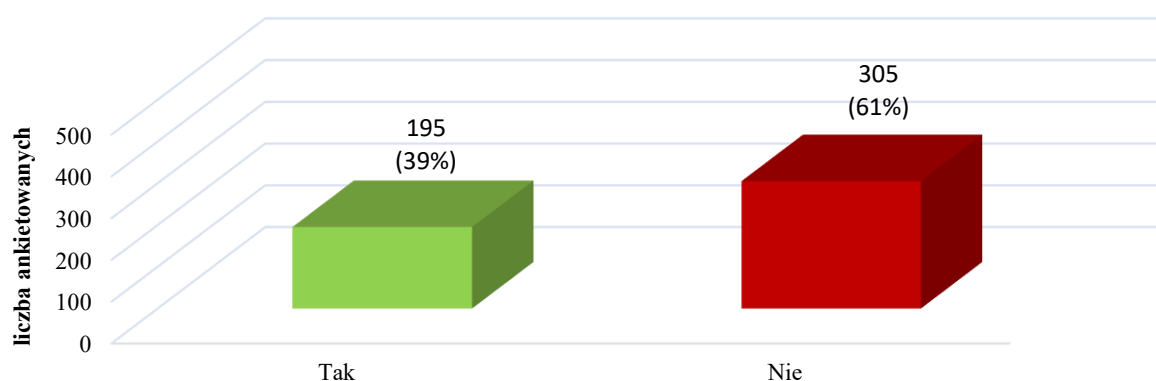
Wykres nr 2. Czy w Twoim otoczeniu (rodzina, znajomi, sąsiedzi) występuje przemoc domowa?

Źródło: Opracowanie własne

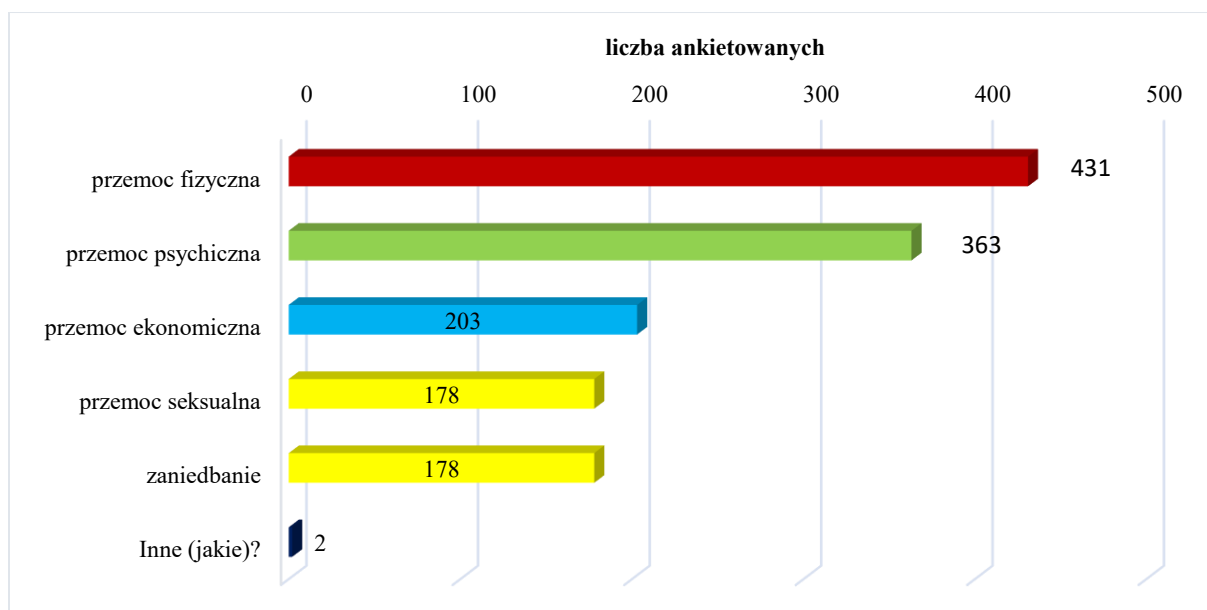
Blisko 40% respondentów (Wykres nr 3), było świadkami przemocy domowej, co wskazuje na znaczną skalę zjawiska i jego obecność w lokalnej społeczności. Ponad połowa ankietowanych (61%) nie zetknęła się bezpośrednio z przemocą domową jako świadkowie, co może świadczyć o skutecznym ukrywaniu takich sytuacji lub ich mniejszej liczbie w ich otoczeniu.

Wykres nr 3. Czy kiedykolwiek byłeś świadkiem przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne

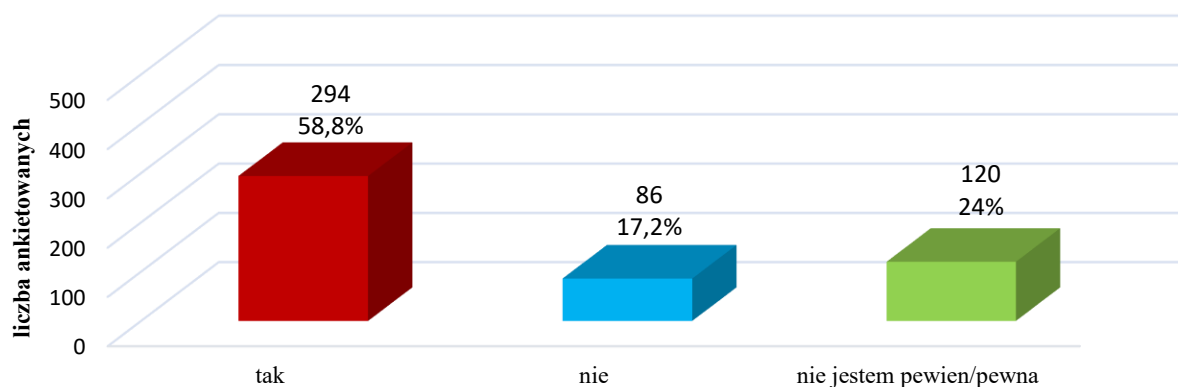
Wykres nr 4. Jakie formy przemocy domowej są ci znane?

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z danych zawartych na Wykresie nr 4, najbardziej rozpoznawalną formą przemocy jest przemoc fizyczna (431 wskazań), co może wynikać z jej widoczności i częstego ukazywania w mediach. Na drugim miejscu znajduje się przemoc psychiczna (363 wskazań), która choć mniej widoczna, jest powszechnie rozpoznawana. Przemoc ekonomiczna, seksualna oraz zaniedbanie są znane znacznie mniejszej liczbie osób, co może sugerować potrzebę większej edukacji społecznej na temat tych form przemocy. Inne formy przemocy zostały wskazane marginalnie (2 razy wskazano cyberprzemoc), co może oznaczać niewielką wiedzę na temat mniej typowych form przemocy lub brak ich identyfikacji przez społeczeństwo.

Wykres nr 5. Czy wiesz gdzie można uzyskać pomoc w przypadku przemocy domowej w naszym powiecie?

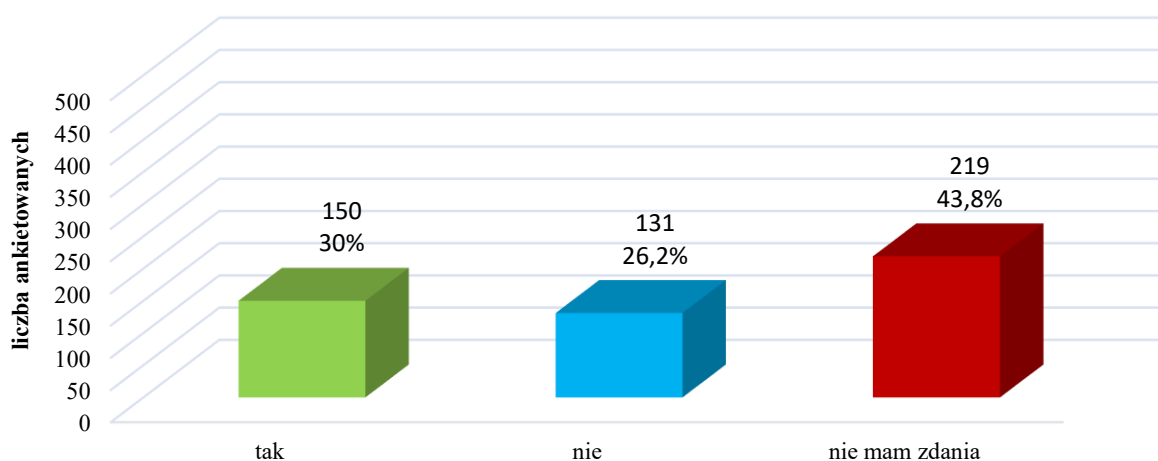

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z informacji zawartych na Wykresie nr 5, większość ankietowanych (niemal 60%) wie, gdzie można uzyskać pomoc. Jednak aż 41,2 % respondentów (86+120 osób) nie wie lub nie jest pewna, gdzie szukać wsparcia – co stanowi duże wyzwanie informacyjne dla lokalnych instytucji.

Z poniższego wykresu (Wykres nr 6) wywnioskować można, że tylko 30% respondentów uważa, że dostęp do pomocy jest wystarczający. Ponad 70 % ankietowanych nie jest przekonanych co do dostępności wsparcia (łącznie odpowiedzi na „nie” i „nie mam zdania”). Szczególnie niepokojący jest wysoki odsetek osób niezdecydowanych (43,8%), co może wynikać z braku wiedzy, kontaktu z tematem lub zbyt małej widoczności działań instytucji pomocowych.

Wykres nr 6. Czy uważasz, że w naszym powiecie dostęp do pomocy dla ofiar przemocy domowej jest wystarczający?

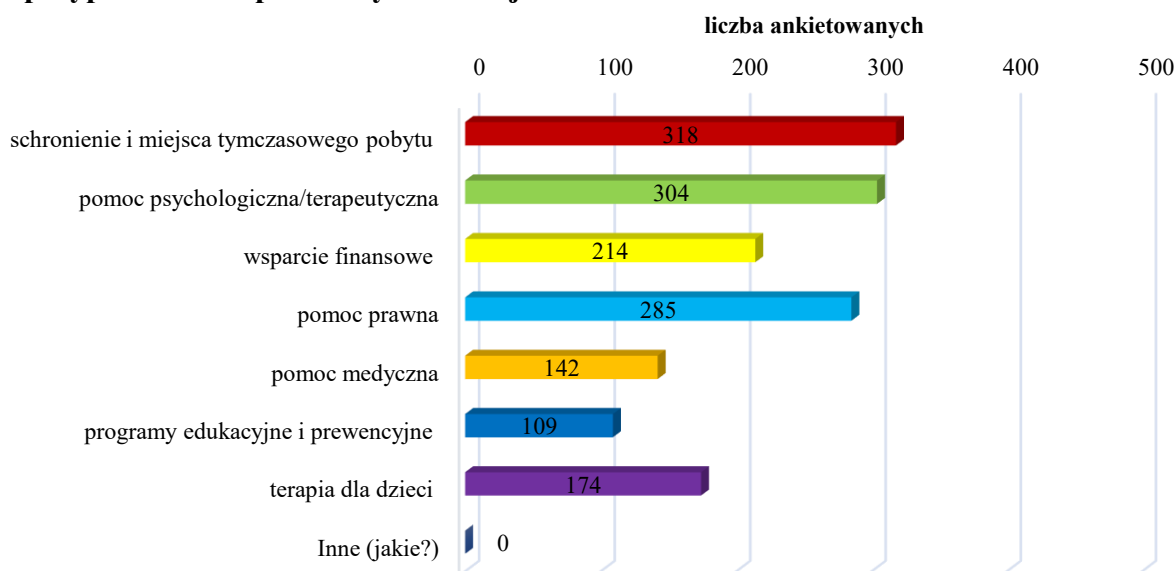

Źródło: Opracowanie własne

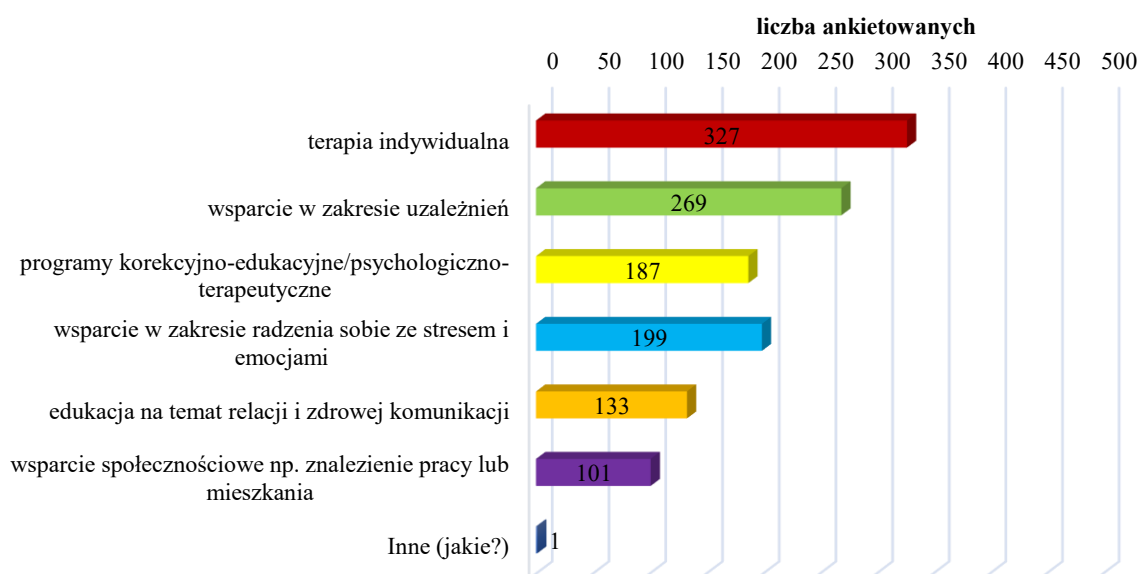
Z Wykresu nr 7, dowiadujemy się, że respondenci najbardziej potrzebną formę wsparcia wskazywali schronienie i miejsca tymczasowego pobytu (318 odpowiedzi), co sugerować może dużą świadomość potrzeby zapewnienia osobą doświadczającym przemoc domową bezpiecznego miejsca w sytuacjach zagrożenia. Drugą najczęściej wymienianą potrzebą jest pomoc psychologiczna/terapeutyczna (304 odpowiedzi), podkreśla to wagę aspektu emocjonalnego i psychicznego w procesie wychodzenia z przemocy. W następnej kolejności respondenci wskazują pomoc prawną (285 wskazań), co wskazuje na istotne znaczenie wsparcia w zakresie ochrony prawnej i formalnej, wsparcie finansowe (214 wskazań), co sugerować może ważność niezależności ekonomicznej, jako kluczowy czynnik w opuszczeniu przemocowego

środowska, terapia dla dzieci (174 odpowiedzi), co wskazuje, że respondenci zauważają wpływ przemocy domowej również na dzieci i ich potrzeby terapeutyczne. Najmniej wskazań zuważamy w takich formach wsparcia jak pomoc medyczna (142 wskazania) i może to dotyczyć zarówno leczenia skutków fizycznych jak i psychicznych oraz programy edukacyjne i prewencyjne (109 odpowiedzi), może wskazywać na mniejszą świadomość roli prewencji.

Wykres nr 7. Jakie formy wsparcia uważasz za najbardziej potrzebne, w przypadku ofiar przemocy domowej?

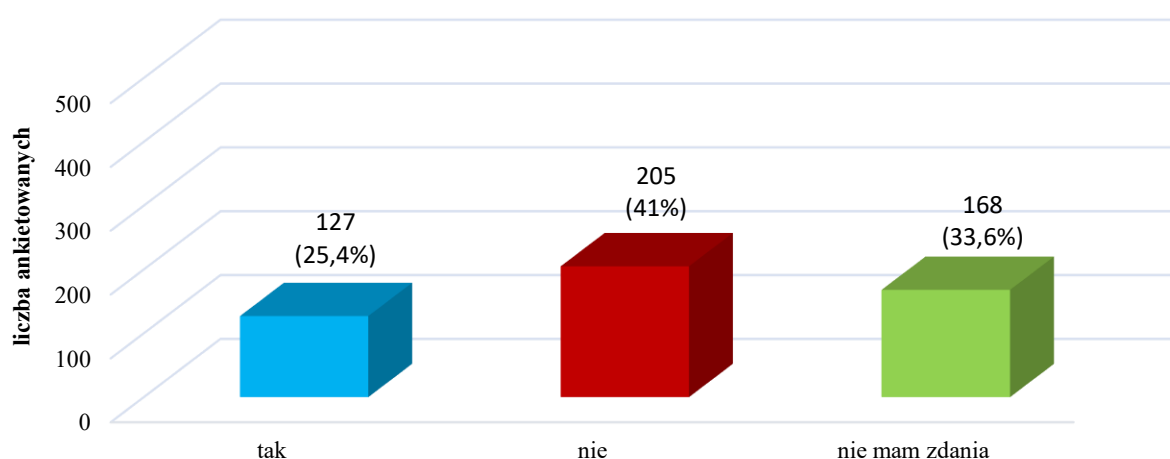
Wykres nr 8. Jakie Twoim zdaniem wsparcie powinno być dostępne dla sprawców przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne

Według ankietowanych (Wykres nr 8), najczęściej wskazywane formy wsparcia to terapia indywidualna (327 odpowiedzi), leczenie uzależnień (269 wskazań) i edukacja emocjonalna (199 wskazań). Niskie wskazania dotyczyły wsparcia społecznego (np. zawodowego), co sugeruje przekonanie, że kluczem jest zmiana postawy, nie tylko poprawa sytuacji życiowej.

Wykres nr 9. Czy w Twojej opinii kampanie edukacyjne dotyczące przemocy domowej są wystarczająco obecne w naszej społeczności?

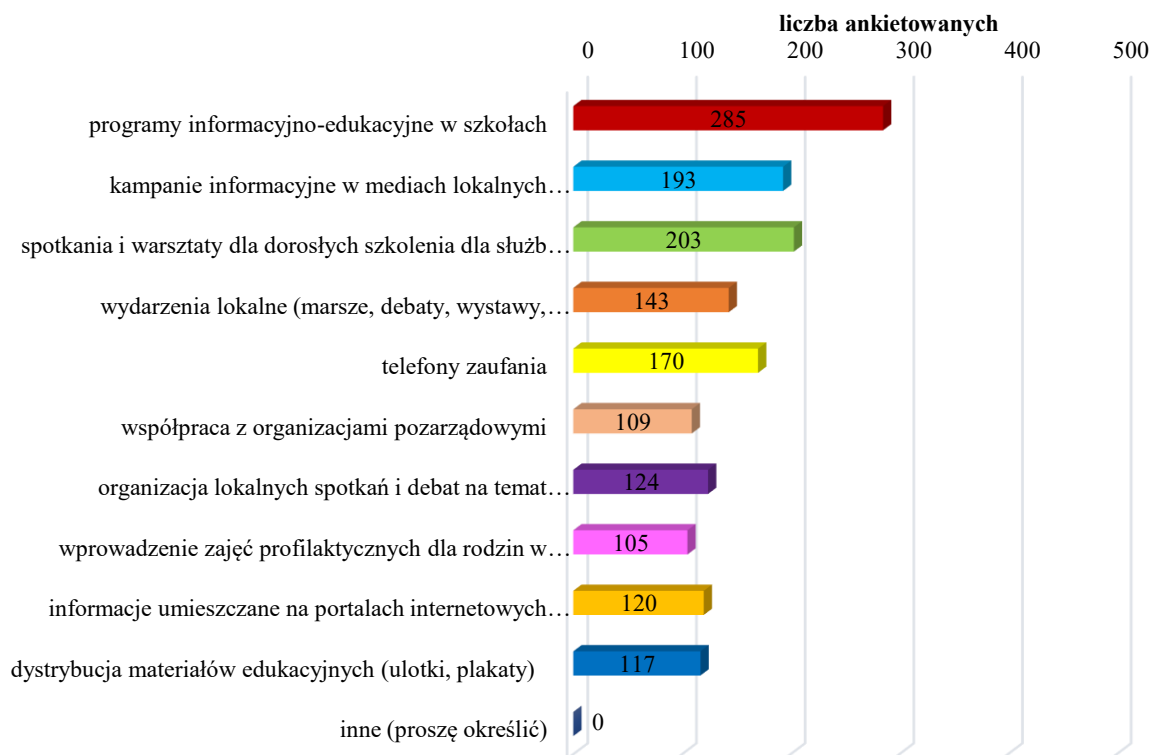

Źródło: Opracowanie własne

Z danych zawartych na powyższym wykresie (Wykres nr 9), widzimy, że tylko co czwarty respondent zauważa obecność kampanii edukacyjnych. Ponad 40% uważa, że takich działań brakuje – to sygnał o niedostatecznej komunikacji społecznej w tym obszarze. Duża liczba osób niezdecydowanych może świadczyć o braku wiedzy na temat dostępnych kampanii i form wsparcia.

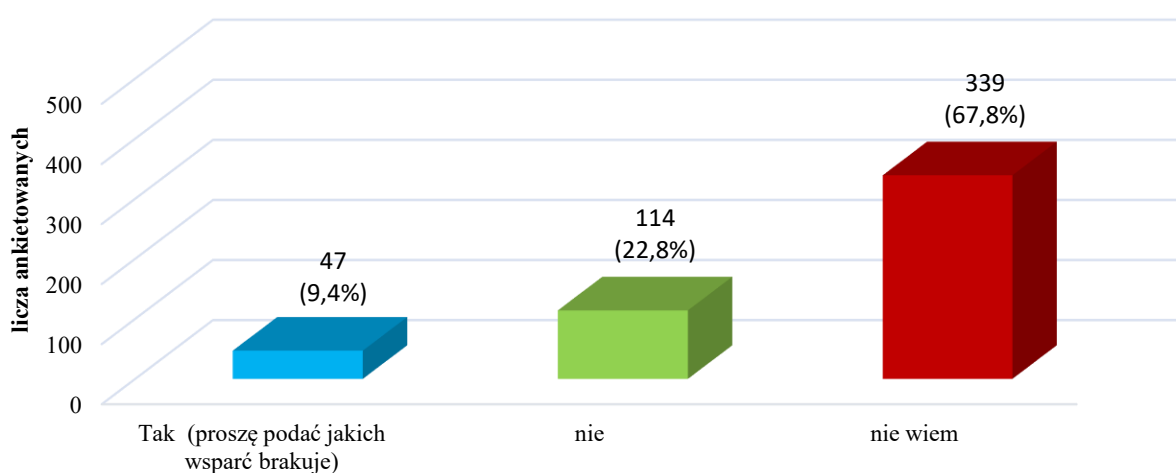
Analizując Wykres nr 10 zauważamy, że mieszkańcy naszego powiatu, za najskuteczniejsze działania zwiększające świadomość na temat przemocy domowej uważają programy edukacyjne w szkołach (285 wskazań), szkolenia dla dorosłych i służb publicznych (203 wskazania), oraz kampanie informacyjne w mediach lokalnych (193 wskazania). Mniej popularne, choć nadal istotne, są telefony zaufania, wydarzenia lokalne i debaty w świetlicach. Najrzadziej wybierano działania takie jak zajęcia profilaktyczne w ośrodkach zdrowia czy współpracy z NGO. Powyższe wskazywać może, na potrzebę szeroko zakrojonej edukacji, szczególnie wśród młodzieży i służb publicznych.

Wykres nr 10. Jakie działania powinny być podjęte w celu zwiększenia świadomości mieszkańców powiatu przemyskiego na temat przemocy domowej i jej zapobiegania?

Źródło: Opracowanie własne

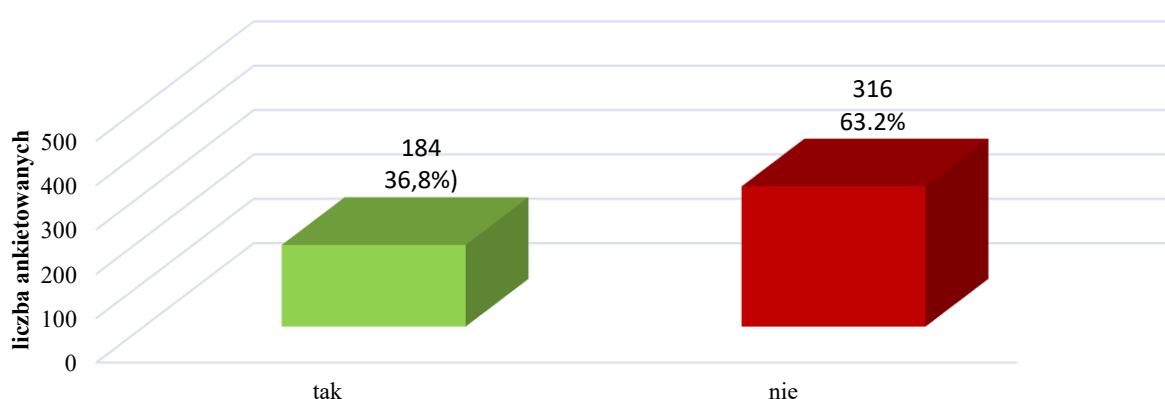
Wykres nr 11. Czy Twoim zdaniem w naszym powiecie brakuje jakichkolwiek form wsparcia dla ofiar przemocy domowej ?

Źródło: Opracowanie własne

Z danych zawartych na Wykresie nr 11, wynika, że zdecydowana większość (ponad 2/3) nie posiada wiedzy na temat istniejących form wsparcia – to oznaka niewystarczającej promocji dostępnych usług pomocowych. Tylko 9,4% ankietowanych wyraźnie stwierdza brak konkretnych form pomocy – ale to także wskazówka, że brakuje systemowej diagnozy potrzeb.

Wykres nr 12. Czy kiedykolwiek Ty lub ktoś z Twojego otoczenia potrzebował wsparcia związanego z przemocą domową?

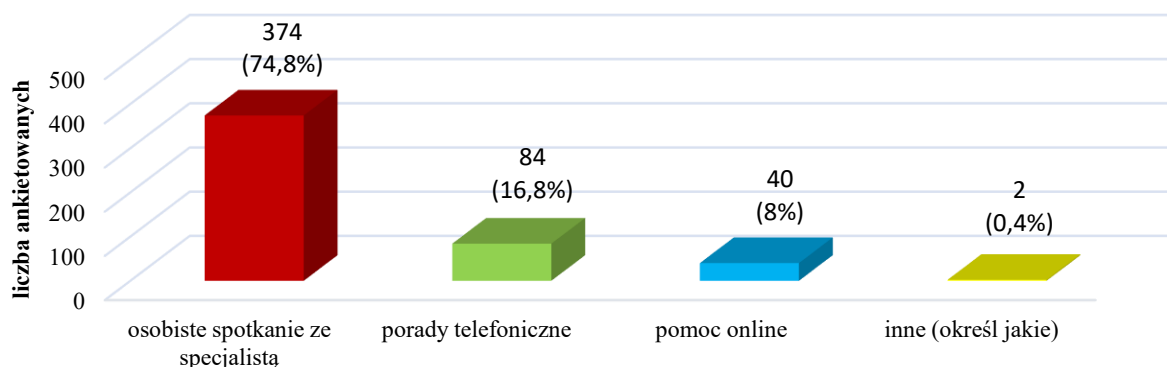

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższego wykresu (Wykres nr 12) wynika, że ponad 1/3 ankietowanych zetknęła się bezpośrednio lub pośrednio z problemem przemocy domowej. To potwierdza skalę zjawiska i konieczność rozwijania realnego systemu wsparcia, a nie tylko kampanii informacyjnych. Znaczna liczba osób (184) zetknęła się z przemocą domową w swoim otoczeniu, co potwierdza potrzebę realnych działań profilaktycznych i interwencyjnych.

Analizując Wykres nr 13 zauważyć można, że zdecydowana większość ankietowanych (prawie 75%) preferuje bezpośredni kontakt z profesjonalistą, co wskazuje na potrzebę rozwijania i promowania stacjonarnych punktów pomocy oraz dostępności specjalistów (psychologów, pracowników socjalnych, prawników). Pomoc telefoniczna i online są postrzegane jako mniej efektywne formy wsparcia, co może wynikać z potrzeby poczucia bezpieczeństwa i zaufania, które łatwiej zbudować w osobistym kontakcie.

Wykres nr 13. W jaki sposób chciał(a)byś otrzymać wsparcie, gdybyś był/a ofiarą przemocy domowej?

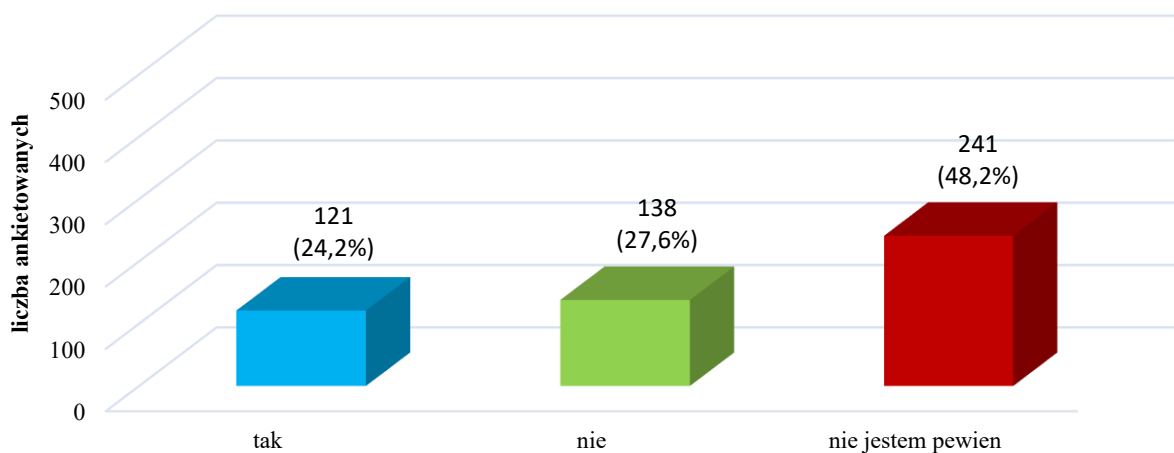
Źródło: Opracowanie własne

Ankietowanym zadano również pytanie następującej treści: **Czy masz jakiegokolwiek dodatkowe uwagi lub sugestie dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej w naszym powiecie? (napisz poniżej)**

Na powyższe pytanie, żadna z osób biorących udział w badaniu nie udzieliła konkretnej odpowiedzi. Brak wypowiedzi może świadczyć o kilku istotnych zjawiskach. Po pierwsze, może to oznaczać niewystarczającą świadomość mieszkańców na temat problemu przemocy domowej oraz istniejących możliwości przeciwdziałania jej skutkom. Po drugie, możliwy jest brak poczucia wpływu na lokalne działania – respondenci mogą nie wierzyć, że ich głos wpłynie na realne zmiany. Wreszcie, cisza w odpowiedziach może wynikać także z braku wiedzy, jakich rozwiązań można by oczekiwać lub zaproponować. To pokazuje potrzebę prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych oraz szerszego angażowania społeczności lokalnej w tematykę przeciwdziałania przemocy.

Jak wskazują dane ujęte na poniższym wykresie (Wykres nr 14), tylko 24,2% mieszkańców deklaruje znajomość działań profilaktycznych dostępnych w powiecie. Aż 75,8% (odpowiedzi „nie” i „nie jestem pewien”) nie posiada wiedzy na temat lokalnych inicjatyw przeciwdziałania przemocy domowej. Jest to sygnał o potrzebie intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych, które zwiększą świadomość społeczności na temat dostępnych form pomocy oraz profilaktyki.

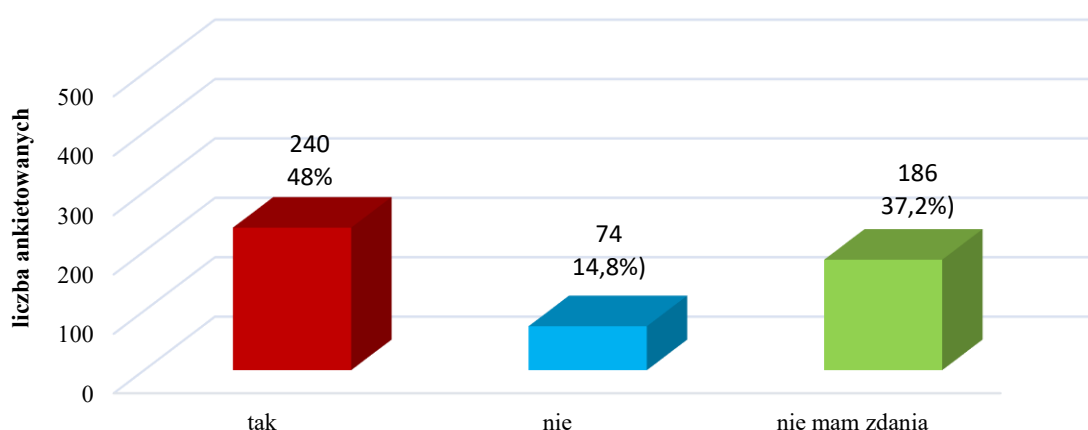
Wykres nr 14. Czy wiesz jakie działania profilaktyczne są dostępne w powiecie przemyskim w zakresie zapobiegania przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne

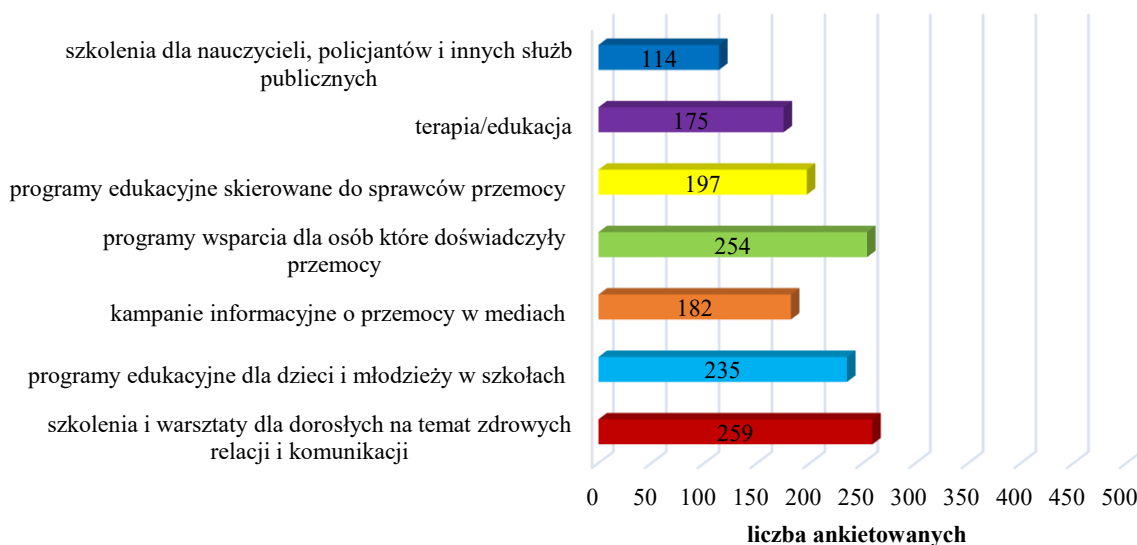
Jak wynika z danych przedstawionych na poniższym wykresie (Wykres nr 15), najczęściej, bo 48 % respondentów (240 osób), uważa takie działania za potrzebne, co może świadczyć o dużej świadomości problemu. Przeciwnego zdania jest jedynie 14,8% (74 osoby), co sugeruje, że tylko nieliczni uważają obecne rozwiązania za wystarczające. Warto zwrócić uwagę na wysoki odsetek osób niezdecydowanych – 37,2% (186 osób). Może to świadczyć o braku wiedzy lub świadomości w zakresie przemocy domowej.

Wykres nr 15. Czy uważasz że w naszym powiecie potrzebne są dodatkowe działania w zakresie profilaktyki przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne

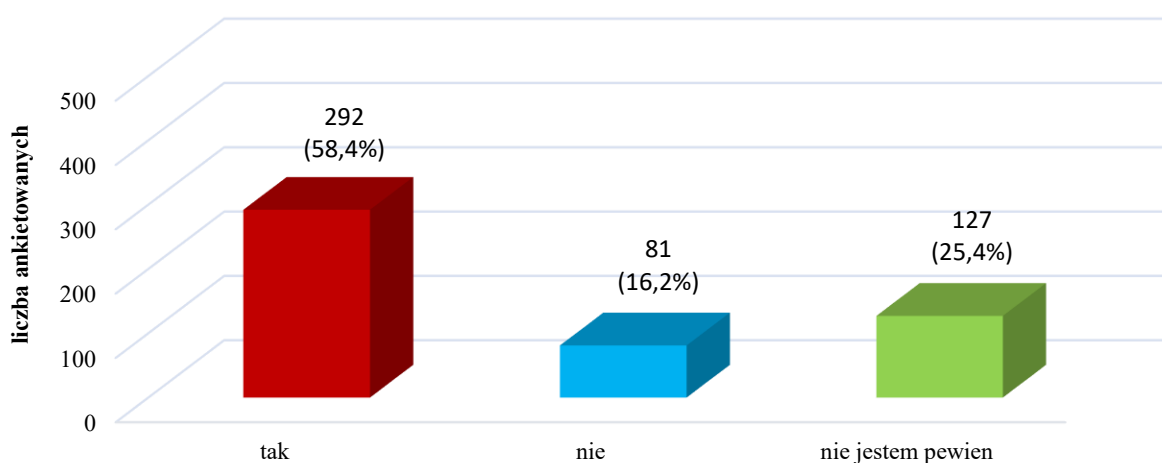
Wykres nr 16. Jakie formy profilaktyki przemocy domowej uważasz za najbardziej potrzebne w powiecie przemyskim?

Źródło: Opracowanie własne

Poddając analizie powyższy wykres (Wykres nr 16), należy stwierdzić, że największe poparcie uzyskały działania skierowane do całego społeczeństwa – szkolenia i warsztaty (259 wskazań), co pokazuje potrzebę profilaktyki pierwotnej. Znaczące poparcie mają też konkretne formy wsparcia dla osób doznających przemocy (254 wskazania). Najmniej osób wskazało szkolenia dla instytucji, co może sugerować brak wiedzy o ich znaczeniu lub przekonanie, że te działania są realizowane.

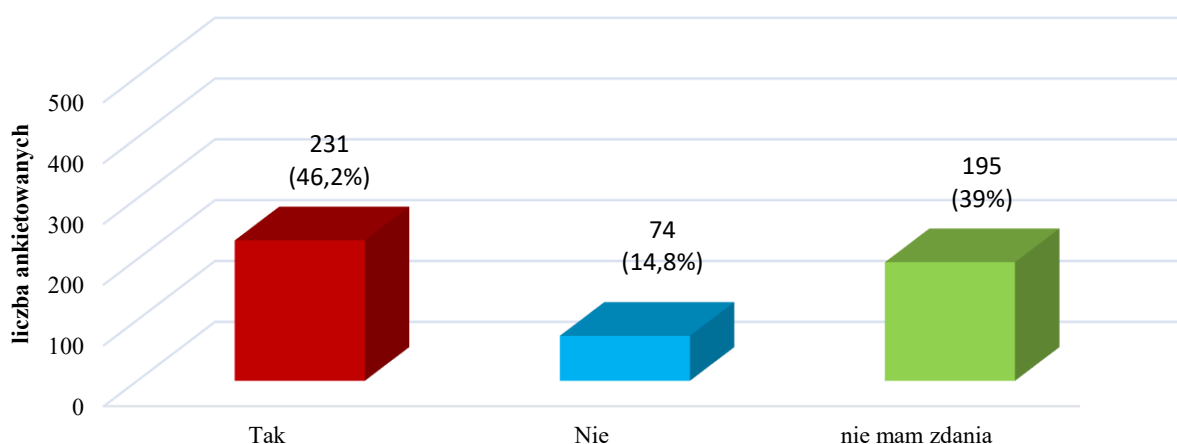
Wykres nr 17. Czy wiesz gdzie można zgłaszać przypadki przemocy domowej powiecie przemyskim?

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy danych zawartych na powyższym wykresie (Wykres nr 17) wynika, że większość mieszkańców (58,4%) wie, gdzie zgłaszać przypadki przemocy, co jest pozytywne. Ponad 40% (suma odpowiedzi „nie” i „nie jestem pewien”) nie ma tej wiedzy, co wskazuje na potrzebę szerszej kampanii informacyjnej.

Wykres nr 18. Czy w Twojej opinii instytucje i organizacje w powiecie przemyskim na przykład szkoły, ośrodki pomocy społecznej, policja, współpracują w zakresie profilaktyki przemocy domowej?

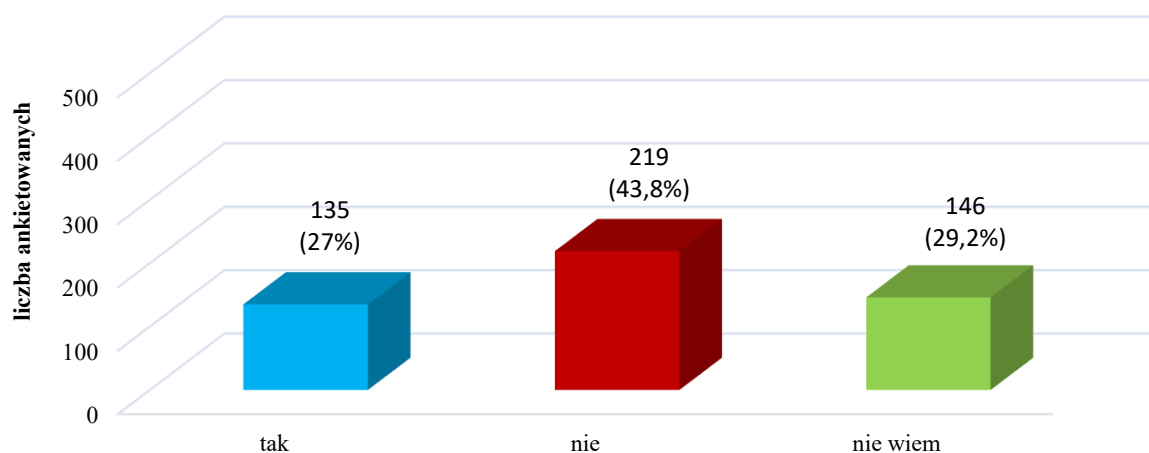

Źródło: Opracowanie własne

Z danych przedstawionych na Wykresie nr 18 wynika, że tylko 46,2% uważa, że instytucje ze sobą współpracują. Duży odsetek odpowiedzi, „nie mam zdania” (39%) sugeruje brak przejrzystości lub informacji o takich działaniach. Potrzebne mogą być lepsza komunikacja między instytucjami oraz z mieszkańcami.

Podsumowując, mieszkańcy powiatu przemyskiego dostrzegają potrzebę działań w zakresie profilaktyki przemocy domowej. Najbardziej oczekiwane są działania edukacyjne i wsparcie dla osób doświadczających przemocy. Występuje potrzeba zwiększenia wiedzy o możliwościach zgłaszania przemocy i lepszej informacji o współpracy instytucji. Dużą liczbą odpowiedzi „nie mam zdania” w wielu pytaniach pokazuje, że wciąż istnieje luka informacyjna, która należy wypełnić kampaniami edukacyjnymi i informacyjnymi.

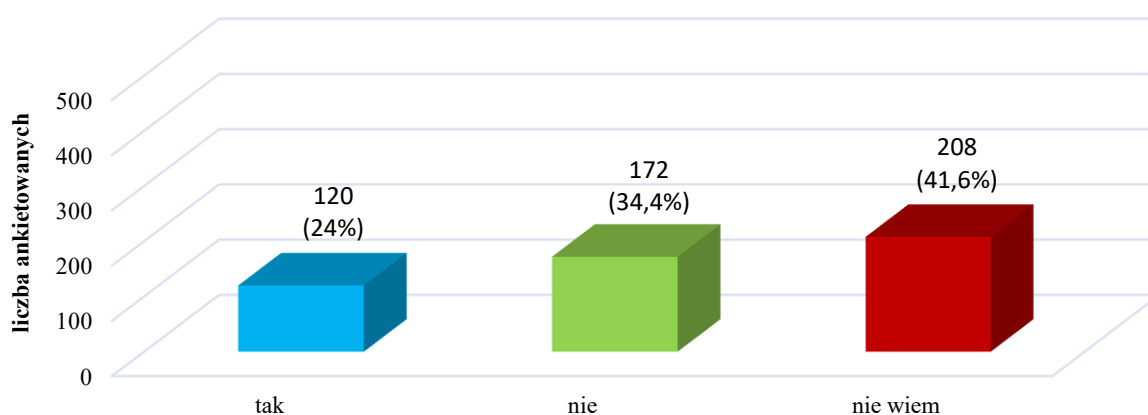
Wykres nr 19. Czy w Twojej ocenie, problem przemocy domowej jest wystarczająco poruszany w przestrzeni publicznej (np. w mediach, w szkołach, na spotkaniach społecznych)?

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy danych zawartych na Wykresie nr 19 wynika, że aż 43,8% mieszkańców uważa, że temat przemocy domowej nie jest wystarczająco obecny w przestrzeni publicznej. Tylko 27 % uważa, że problem jest odpowiednio nagłaśniany. Wysoki odsetek odpowiedzi „nie wiem” świadczyć może o braku zauważalnych działań lub niewystarczającej jej widoczności.

Wykres nr 20. Czy uważasz że w powiecie przemyskim dostęp do pomocy dla ofiar przemocy domowej (np. ośrodek wsparcia, pomoc psychologiczna, porady prawne) jest wystarczający?

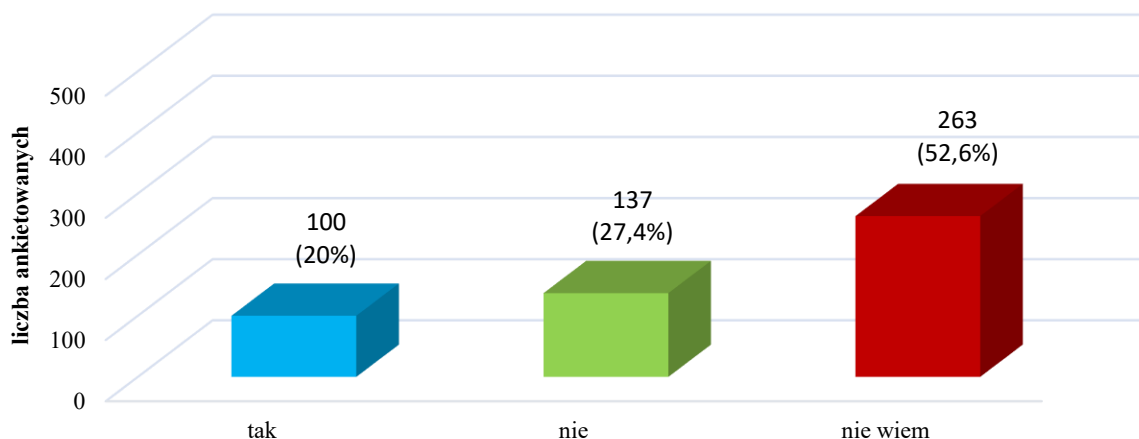

Źródło: Opracowanie własne

Dane na powyższym wykresie (Wykres nr 20) wskazują, że zaledwie ¼ respondentów uważa, że dostęp do pomocy jest wystarczający. Prawie 76% ankietowanych nie ma takiego

przekonania lub nie potrafi ocenić dostępności i jakości tej pomocy. To pokazuje, że istnieje znaczna luka pomiędzy potrzebami a realnie dostępnym wsparciem.

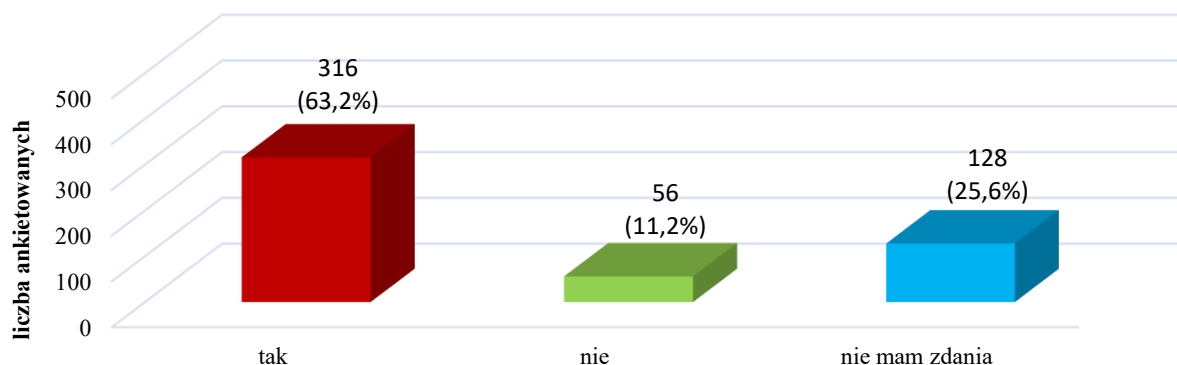
Wykres nr 21. Czy w Twojej opinii osoby doświadczające przemocy w rodzinie w powiecie przemyskim mają wystarczające wsparcie w zakresie wychodzenia z tej sytuacji?

Źródło: Opracowanie własne

Analizując Wykres nr 21 zauważamy, że większość respondentów (52,6%) nie ma zdania na temat dostępności wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, co może świadczyć o braku wiedzy na temat istniejących form pomocy lub ich małej widoczności w społeczności. 27,4% mieszkańców uważa, że wsparcie jest niewystarczające, co wskazuje na istniejący problem w systemie przeciwdziałania przemocy domowej. Tylko 20% uważa, że wsparcie jest wystarczające – to stosunkowo niski poziom zaufania do funkcjonujących mechanizmów pomocowych.

Wykres nr 22. Czy chciał(a)byś, aby w naszym powiecie odbyły się konsultacje lub spotkania dotyczące działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne

Z danych przedstawionych na powyższym wykresie (Wykres nr 22) wynika, że aż 63,2% respondentów wyraża chęć uczestnictwa w działaniach profilaktycznych, co wskazuje na dużą świadomość społeczną i potrzebę podejmowania tego typu inicjatyw. Tylko 11,2% respondentów jest przeciwnych takim działaniom. Znaczący odsetek osób niezdecydowanych (25,6%) może wynikać z braku informacji o tym, jak takie spotkania wyglądałyby w praktyce.

Ankietowanym zadano również pytanie następującej treści: **Czy masz jakiegokolwiek dodatkowe uwagi lub sugestie dotyczące działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej w powiecie przemyskim? (napisz poniżej)**

Na powyższe pytanie ankietowani nie udzielili konkretnych odpowiedzi. Może to świadczyć o braku wiedzy lub świadomości na temat istniejących form profilaktyki albo o niskim poziomie zaangażowania społecznego w ten obszar. Możliwe jest również, że mieszkańcy nie czują się wystarczająco kompetentni, by formułować propozycje rozwiązań lub nie wierzą, że ich sugestie przyniosą realny efekt. Taka sytuacja podkreśla potrzebę intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych na temat przemocy domowej oraz aktywnego włączania społeczności w planowanie i ocenę działań profilaktycznych.

Podsumowanie:

Przeprowadzone badania wskazują, że zjawisko przemocy domowej jest realnym i istotnym problemem społecznym w powiecie przemyskim. Większość respondentów deklaruje znajomość pojęcia przemocy domowej, jednak nadal spora ilość badanych nie potrafi jej zdefiniować, co sugeruje potrzebę pogłębionej edukacji społecznej.

Badania ponadto pokazują, że znaczna część mieszkańców dostrzega problem przemocy domowej w swoim otoczeniu lub była jego świadkiem. Jednocześnie wiele osób ma trudność z jednoznacznym rozpoznaniem tego zjawiska, co może świadczyć o niedostatecznej wiedzy na temat różnych form przemocy i ich objawów. Najlepiej rozpoznawane są przemoc fizyczna i psychiczna, natomiast przemoc ekonomiczna, seksualna oraz zaniedbanie są znacznie mniej znane. To wskazuje na potrzebę zwiększenia świadomości społecznej i edukacji w tym zakresie.

Jeśli chodzi o dostępność pomocy, jedynie niewielka część badanych uważa ją za wystarczającą. Większość nie wie, gdzie można szukać wsparcia, ani jakie formy pomocy są dostępne w powiecie. Najczęściej wskazywane potrzeby to schronienie, pomoc psychologiczna, prawna oraz finansowa. Zwracano także uwagę na konieczność oferowania wsparcia dla osób stosujących przemoc – przede wszystkim w postaci terapii indywidualnej.

Temat przemocy domowej nie jest, zdaniem mieszkańców, wystarczająco obecny w przestrzeni publicznej. Tylko niewielu badanych kojarzy kampanie edukacyjne dotyczące

tego problemu. Zdecydowana większość nie zna także działań profilaktycznych prowadzonych przez lokalne instytucje.

Mimo to, wielu mieszkańców wyraża gotowość do zaangażowania się w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, m.in. poprzez udział w spotkaniach i konsultacjach. To sygnał, że istnieje potencjał do budowania lokalnej świadomości i wspólnej odpowiedzialności za reagowanie na to zjawisko.

Wnioski i rekomendacje:

1. **Potrzeba intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych** – należy zwiększyć ilość kampanii społecznych oraz dostępność informacji o instytucjach pomocowych i możliwościach wsparcia.
2. **Rozwój lokalnych punktów pomocy** – mieszkańcy preferują osobisty kontakt ze specjalistą, dlatego konieczne jest wzmocnienie ośrodków wsparcia.
3. **Wspieranie profilaktyki i edukacji** – warsztaty, szkolenia oraz działania w szkołach powinny stanowić ważny element lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy.
4. **Lepsza współpraca i komunikacja między instytucjami** – konieczna jest większa przejrzystość działań oraz informowanie społeczności o współpracy służb i instytucji.
5. **Włączenie społeczności lokalnej** – gotowość mieszkańców do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych należy wykorzystać do budowania bardziej zaangażowanego i świadomego społeczeństwa.

IV. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Rodzaje zadań powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadania przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych powiatu należy:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
2. opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
3. opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
4. wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, oraz o ich ukończeniu.

Przeciwdziałanie przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania przemocy wobec dzieci:

1. działania z zakresu interwencji kryzysowej;
2. wsparcie i profesjonalna pomoc – rozwój oferty pomocowej dla o przemocy;
3. oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc;

4. organizowanie i prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób doznających przemocy (m.in. grupy wsparcia);
5. tworzenie zespołów interwencyjnych w szkołach na terenie powiatu przemyskiego;
6. dostarczanie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy oraz sposobach radzenia sobie z tym problemem;
7. propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
8. motywowanie społeczności lokalnych, mass mediów, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz osób doświadczających przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

2. Kierunki działania w obszarze przemocy domowej.

Kierunki podejmowanych działań skierowane do społeczności, kadry jednostek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, zarówno na rzecz osób doznających przemocy domowej jak i sprawców przemocy domowej będą miały charakter:

1. profilaktyczny;
2. edukacyjny;
3. pomocowy;
4. wspierający.

Powyższe kierunki działań mają przyczynić się do skutecznego reagowania, ograniczania zjawiska przemocy jak również wytwarzania w społeczności lokalnej poczucia odpowiedzialności za przestrzeganie prawa, zasad i norm społecznych. Uświadomienia występujących zagrożeń wynikających z przemocy i sposobach przeciwdziałania im oraz powstrzymać powielanie funkcjonujących stereotypów dotyczących zjawiska przemocy.

Spójność podejmowanych działań prowadzić będzie do osiągnięcia jak najwyższego poziomu celu głównego.

3. Zasoby instytucjonalne powiatu

W powiecie jest szereg instytucji udzielających pomocy osobom doznającym przemocy. W pierwszej kolejności możemy wyróżnić:

1) Policję

Zgodnie z głównym celem wynikającym z ustawy o Policji – jednostka ta powołana jest do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Głównymi kierunkami pracy policji powinno być ograniczenie zagrożenia stania się osobą pokrzywdzoną w wyniku przestępstwa lub wykroczenia. Do zadań Policji należy inicjowanie

oraz organizowanie działań, których celem jest zapobieganie zjawiskom kryminogennym, popełnianiu przestępstw i wykroczeń. Struktura Policji w powiecie przedstawia się następująco:

- a) Komenda Miejska Policji w Przemyśle;
- b) Komisariat Policji w Żurawicy;
- c) Posterunek Policji w Orłach Komisariatu Policji w Żurawicy;
- d) Komisariat Policji w Medyce;
- e) Komisariat Policji w Dubiecku;
- f) Posterunek Policji w Birczy;
- g) Posterunek Policji we Fredropolu.

2) Ośrodki zdrowia.

Do zadań podstawowej opieki zdrowotnej osobom dotkniętym przemocą możemy wyróżnić: udzielanie podstawowej pomocy medycznej, przeprowadzenie spokojnej rozmowy z osobą doświadczającą przemocy, bądź świadkiem przemocy domowej, umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania, pokierowanie jej, gdzie może uzyskać pomoc, wydanie zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach i poinformowanie osoby pokrzywdzonej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” i poinformowanie organów ścigania w przypadku podejrzenia przestępstwa.

Na terenie powiatu znajdują się następujące ośrodki zdrowia, które udzielają pomocy ofiarom przemocy:

- a) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „HIPOKRATES” w Medyce
- b) Przychodnia Lekarska w Medyce
- c) NZOZ Pielęgniarska Opieka Długoterminowa w Orłach
- d) Przychodnia Lekarska „ZDROWIE” w Orłach
- e) Przychodnia Lekarska w Orłach
- f) Przychodnia POZ w Kaszycach
- g) Przychodnia POZ w Trójczycach
- h) Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna w Stubnie
- i) Przychodnia specjalistyczna w Stubnie
- j) Centrum Medyczne „INTIMA” w Żurawicy
- k) Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego Bolestraszyce
- l) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Gonzamed” w Żurawicy
- m) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „INMED” S.C. w Maćkowicach
- n) Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy

- o) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Asklepios” w Birczy
- p) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DOROMED Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna w Dubiecku
- q) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Res Medica” w Dubiecku
- r) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Dan-Med” w Krasieczynie
- s) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna DOROMED w Krzywczu
- t) Przychodnie Lekarsko-Stomatologiczna DOROMED w Babicach
- u) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Fredropolu

Mieszkańcy powiatu przemyskiego otrzymają również pomoc w placówkach zdrowia znajdujących się na terenie Miasta Przemyśl min.:

- a) Wojewódzki Szpital im. św. Ojca Pio w Przemyślu
- b) Podkarpackie Centrum Zdrowia Psychicznego w Przemyślu
- c) Centrum Zdrowia Psychicznego w Przemyślu

3) OPS z terenu powiatu przemyskiego.

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób doznających przemocy wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art. 7 pkt.7 ustawy o pomocy społecznej zobowiązane są do udzielania pomocy osobom i ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy domowej. W powiecie działa 10 ośrodków pomocy społecznej:

1. MGOPS w Birczy
2. MGOPS w Dubiecku
3. GOPS w Fredropolu
4. GOPS w Krasieczynie
5. GOPS w Krzywczu
6. GOPS w Medyce
7. GOPS w Orłach
8. GOPS w Przemyślu
9. GOPS w Stubnie
10. GOPS w Żurawicy

4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu, jako jednostka organizacyjna powiatu, realizuje zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej a także rozporządzeń

wykonawczych - mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin.

5) Powiatowy Zespół ds. Interwencji Kryzysowej

Powiatowy Zespół ds. Interwencji Kryzysowej działa w ramach struktur PCPR w Przemyślu i swoim zasięgiem obejmuje obszar powiatu przemyskiego. Działalność Punktu skupia się na wypracowaniu skutecznych zasad współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się zapobieganiem przemocy domowej. Głównym celem Zespołu jest eliminacja zjawiska przemocy domowej, oraz interwencja w sytuacjach kryzysowych.

W ramach Powiatowego Zespołu ds. Interwencji Kryzysowej udzielane są bezpłatne porady dyżurujących specjalistów z zakresu prawa, psychologii oraz spraw socjalnych.

6) Sąd Rejonowy w Przemyślu

Powiat przemyski obsługuje Sąd Rejonowy w Przemyślu. Sąd obejmuje swoim zasięgiem 10 gmin powiatu przemyskiego. Rozpatruje w pierwszej instancji większość spraw sądowych: cywilnych, karnych, rodzinnych i opiekuńczych, gospodarczych oraz prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. W strukturze Sądu Rejonowego w Przemyślu funkcjonują kuratorzy sądowi, którzy realizują określone przez prawo zadania o charakterze: wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Głównym zadaniem kuratorów dla dorosłych jest pełnienie dozoru, kontrola zachowania skazanego w sprawach nieobjętych dozorem (na etapie postępowania wykonawczego), a kuratorów rodzinnych pełnienie nadzorów (na etapie postępowania rozpoznawczego i wykonawczego) i sporządzanie wywiadów środowiskowych – wstępnych diagnoz środowiskowych (na etapie postępowania rozpoznawczego lub wyjaśniającego) dot. sytuacji opiekuńczej małoletniego lub nieletniego.

Kuratorzy sądowi wykonujący orzeczenia karne, są ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy i ochrony osób pokrzywdzonych. Sprawując dozory nad skazanymi, mają bezpośredni wpływ na ich sytuację prawną (składanie wniosków w sprawie zmiany orzeczenia). Kuratorzy wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup diagnostyczno - pomocowych. Uwzględniając, że grupy diagnostyczno - pomocowe są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej, w indywidualnych przypadkach przewiduje się udział fakultatywny kuratora, uzależniony od realizacji przez niego w tej rodzinie dozoru lub nadzoru.

7) Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publicznoskargowym i obejmuje ściganie z urzędu i ściganie na wniosek osoby pokrzywdzonej. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnienia okoliczności czynu, zebrania i zabezpieczenia dowodów, ujęcia osoby stosującej przemoc.

W uzasadnionym przypadku prokurator może zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby stosującej przemoc w postaci dozoru policyjnego, opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym lub wystąpić z wnioskiem do sądu rejonowego o zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania.

8) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach realizuje kompleksowe działania pomocowe skierowane do osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Jego zadania obejmują przede wszystkim:

- Zapewnienie całodobowego schronienia dla osób doświadczających przemocy z możliwością pobytu do trzech miesięcy, w warunkach zapewniających bezpieczeństwo i podstawowe potrzeby bytowe, takie jak wyżywienie, odzież, środki higieny i miejsce do nauki dla dzieci.
- Pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna i socjalna, świadczona w ramach poradnictwa specjalistycznego, mająca na celu wsparcie w odzyskaniu równowagi emocjonalnej, poznaniu swoich praw i podjęciu decyzji życiowych.
- W obszarze terapeutycznym ośrodek prowadzi również grupy wsparcia, terapię indywidualną oraz konsultacje wychowawcze dla rodziców.
- Działania edukacyjne i profilaktyczne, w tym warsztaty, kampanie społeczne i konferencje, które mają na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej oraz promowanie postaw przeciwdziałających jej występowaniu.
- Organizacja pomocy medycznej, jeśli zachodzi taka potrzeba, dla osób przebywających w ośrodku.

Pomoc ośrodka świadczona jest w formie stacjonarnej, jak również ambulatoryjnej.

W latach 2022–2024 z całodobowej pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach skorzystało łącznie 149 osób, w tym 83 dzieci, co stanowi ponad połowę

wszystkich podopiecznych. Najwięcej osób objęto pomocą w 2023 roku, natomiast w każdym roku dzieci stanowiły dominującą grupę beneficjentów.

Tabela nr 15. Liczba osób korzystających z całodobowej pomocy SOW w Korytnikach w latach 2022-2024.

2022	18 dorosłych	26 dzieci	44 osoby
2023	26 dorosłych	31 dzieci	57 osób
2024	22 dorosłych	26 dzieci	48 osób
RAZEM	66	83	149

Źródło: Opracowanie SOW w Korytnikach

Inne:

- Starostwo Powiatowe w Przemyślu;
- gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych;
- poradnie ds. uzależnień;
- placówki oświatowe (szkoły);
- organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Cel główny i cele szczegółowe Programu.

Cel główny Programu:

Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczenie częstości jej występowania na terenie powiatu przemyskiego.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu świadomości społecznej oraz wrażliwości mieszkańców lokalnej społeczności na zjawiska związane z przemocą domową.
2. Rozwój kompetencji i doskonalenie umiejętności kadry pomocy społecznej oraz przedstawicieli innych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.
3. Zapewnienie kompleksowej i zróżnicowanej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.
4. Zwiększenie efektywności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych wobec stosujących przemoc domową.

Tabela nr 16. Cel szczegółowy 1

Podniesienie poziomu świadomości społecznej oraz wrażliwości mieszkańców lokalnej społeczności na zjawiska związane z przemocą domową						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące/ Realizatorzy zadania	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy domowej. (szkoły, świetlice, ośrodki zdrowia, miejsca spotkań/pobytu seniorów/osób niepełnosprawnych itp.)	PCPR w Przemysłu	Starostwo Powiatowe w Przemysłu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemysłu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasiczynie GOPS w Krzywczy GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemysłu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Placówki oświatowe (szkoły itp.) Komenda Miejska Policji w Przemysłu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba opracowanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy domowej	Sprawozdania Faktury za wykonanie materiałów inform. Protokoły odbioru materiałów informacyjno-edukacyjnych

Regularne zamieszczanie informacji o zakresie świadczonej pomocy i wszelkich podejmowanych działaniach mających na celu zapobieganie przemocy na stronie internetowej ops/pcpr/sow/policji, gazetkach lokalnych	PCPR w Przemysłu	Starostwo Powiatowe w Przemysłu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemysłu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczy GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemysłu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemysłu Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Częstotliwość zamieszczonych informacji o zakresie świadczonej pomocy i podejmowanych działaniach mających na celu zapobieganie przemocy na stronach internetowych OPS/PCPR /Policji oraz w prasie Liczba zamieszczonych informacji o zakresie świadczonej pomocy i wszelkich działaniach mających na celu zapobieganie przemocy na stronie internetowej OPS/PCPR/ Policji oraz w prasie lokalnej.	Wydruki ze stron internetowych OPS/PCPR/ SOW/Policji
Opracowanie i realizacja kampanii edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w szkołach w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem.	PCPR w Przemysłu	Starostwo Powiatowe w Przemysłu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemysłu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczy	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba opracowanych i zrealizowanych kampanii edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w szkole w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem. Liczba uczniów objętych wsparciem w ramach kampanii edukacyjnych	Sprawozdania Ankieta ex-post Dokumentacja zdjęciowa

		GOPS w Medyce GOPS w Orlach GOPS w Przemysłu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemysłu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Przemysłu				
--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela nr 17. Cel szczegółowy 2

Rozwój kompetencji i doskonalenie umiejętności kadry pomocy społecznej oraz przedstawicieli innych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące/ Realizatorzy zadania	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Organizowanie warsztatów i szkoleń, superwizji dla osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy domowej (pracownicy socjalni, pedagodzy, policja, kuratorzy sądowi, itp.)	PCPR w Przemysłu	Starostwo Powiatowe w Przemysłu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemysłu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywicy	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń dla każdego roku	Sprawozdania Listy obecności Ankieta ex-post Dokumentacja zdjęciowa Faktury/rachunki

		GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemysłu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemysłu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Przemysłu Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych				
--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela nr 18. Cel szczegółowy 3

Zapewnienie kompleksowej i zróżnicowanej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące/ Realizatorzy zadania	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Objęcie wsparciem osób i rodzin doznających przemocy domowej (socjalnym, psychologicznym, prawnym)	PCPR w Przemysłu	Starostwo Powiatowe w Przemysłu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemysłu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba osób doznających przemocy domowej objętych wsparciem Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta- A, C i D” Liczba spraw prowadzonych przez grupy diagnostyczno-	Sprawozdania Listy obecności Ankieta ex-post Formularze „Niebieska Karta – A, C i D”

		GOPS w Fredropolu GOPS w Krasiczynie GOPS w Krzywczu GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemyślu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przemyślu Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			pomocowe w ramach „Niebieskiej Karty” Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieska Karta” Liczba powstałych grup diagnostyczno-pomocowych Liczba osób doznających przemocy domowej objętych wsparciem SOW w Korytnikach	
Zapewnienie osobom i rodzinom doznającym przemocy skutecznego wsparcia w formie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego, zawodowego i medycznego.	PCPR w Przemyślu	Starostwo Powiatowe w Przemyślu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemyślu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasiczynie GOPS w Krzywczu	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba osób objętych skuteczną pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego, zawodowego i medycznego Liczba rodzin doznających przemocy objętych pomocą psychologiczną, prawną, socjalną, zawodową, medyczną, pedagogiczną	Sprawozdania Listy obecności Ankieta ex-post Dokumentacja zdjęciowa

		GOPS w Medyce GOPS w Orlach GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemyślu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Przemyślu Centrum Zdrowia Psychicznego w Przemyślu Wojewódzki Szpital w Przemyślu Podkarpackie Centrum Zdrowia Psychicznego w Przemyślu Placówki oświatowe (szkoły itp.) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych				
Zapewnienie schronienia wszystkim osobom dotkniętym przemocą domową wymagającym zapewnienia schronienia w Specjalistycznym	PCPR w Przemyślu	Starostwo Powiatowe w Przemyślu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemyślu	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS	2026-2030 (w każdym roku obowiązy- wania programu)	Liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia	Sprawozdania Skierowania

Ośrodki Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach,		OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczu GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przemyślu Komenda Miejska Policji w Przemyślu Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach	Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne			
Przeprowadzenie skutecznych działań informacyjnych na temat wsparcia dla osób doznających przemocy domowej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i seniorów w szkołach, klubach seniora, dziennych domach seniora, domach dziecka, itp.	PCPR w Przemyślu	Starostwo Powiatowe w Przemyślu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemyślu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczu GOPS w Medyce GOPS w Orłach	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych nt. wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	Sprawozdania Strony internetowe

		GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemyślu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Przemyślu Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Przemyślu				
Współpraca z instytucjami i służbami zaangażowanymi w proces pomagania osobom doznającym przemocy domowej poprzez konferencje, spotkania, realizację wspólnych projektów	PCPR w Przemyślu	Starostwo Powiatowe w Przemyślu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemyślu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczycy GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba zrealizowanych projektów przez instytucje i służby zaangażowane w proces pomagania ofiarom przemocy Liczba osób uczestniczących w projektach	Sprawozdania Listy obecności Ankieta ex-post

		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przemyślu Komenda Miejska Policji w Przemyślu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sadzie Rejonowym w Przemyślu				
Rozszerzenie współpracy instytucji i jednostek samorządowych działających w obszarze przemocy z organizacjami pozarządowymi w celu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez konferencje, spotkania, realizację wspólnych projektów	PCPR w Przemyślu	Starostwo Powiatowe w Przemyślu Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Przemyślu OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczy GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przemyślu	Środki własne samorządów W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRPiPS oraz EFS Środki z budżetu państwa Inne środki zewnętrzne	2026-2030 (w każdym roku obowiązywania programu)	Liczba projektów realizowanych wspólnie przez instytucje i jednostki samorządowe działające w obszarze przemocy domowej z organizacjami pozarządowymi Liczba osób uczestniczących w projektach	Sprawozdania Listy obecności Ankieta ex-post

		Komenda Miejska Policji w Przemyślu Organizacje pozarządowe z terenu powiatu przemyskiego Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sadzie Rejonowym w Przemyślu				
--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela nr 19. Cel szczegółowy 4

Zwiększenie efektywności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych wobec sprawców przemocy domowej						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące/ Realizatorzy zadania	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	PCPR w Przemyślu	OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birezy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczyc GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemyślu GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemyślu	Środki Wojewody Podkarpackiego	2026-2030 (od stycznia do grudnia każdego roku)	Liczba zrealizowanych edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc Liczba osób skierowanych do udziału w programie Liczba osób uczestniczących w programie, która zgłosiła się do niego samodzielnie Liczba osób stosujących przemoc domową, która	Sprawozdania Skierowania przez ZI Kontrakty Listy obecności Ankieta ex-ante i ex-post Zaświadczenia o uczestnictwie i o jego ukończeniu

		Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Przemyśle			ukończyła program	
Realizacja programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową	PCPR w Przemyśle	OPS z terenu powiatu przemyskiego: MGOPS w Birczy MGOPS w Dubiecku GOPS w Fredropolu GOPS w Krasieczynie GOPS w Krzywczy GOPS w Medyce GOPS w Orłach GOPS w Przemyśle GOPS w Stubnie GOPS w Żurawicy Komenda Miejska Policji w Przemyśle Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Przemyśle	Środki Wojewody Podkarpackiego	2026-2030 (od stycznia do grudnia każdego roku)	Liczba zrealizowanych edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc Liczba osób skierowanych do udziału w programie Liczba osób uczestniczących w programie, która zgłosiła się do niego samodzielnie Liczba osób stosujących przemoc domową, która ukończyła program	Sprawozdania Skierowania przez ZI Kontrakty Listy obecności Ankieta ex-ante i ex-post Zaświadczenia o uczestnictwie i o jego ukończeniu

Źródło: Opracowanie własne

2. Zadania Programu.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030, ma na celu ograniczenie skali przemocy domowej oraz jej skutków na terenie powiatu przemyskiego. Kluczowe znaczenie mają kompleksowe działania ukierunkowane zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i na edukację osób stosujących przemoc domową oraz korektę ich agresywnych postaw i zachowań.

3. Realizatorzy Programu.

Za realizację i koordynację działań ujętych w Programie odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu (w tym Powiatowy Zespół ds. Interwencji Kryzysowej działający przy PCPR w Przemyślu).

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030 będzie realizowany w ramach pięcioletniego planu działań.

Zadania ujęte w Programie będą realizowane we współpracy z innymi organami administracji publicznej, działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, a także z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2024 r., poz. 1491 z późn. zm).

Zewnętrznymi partnerami i realizatorami poszczególnych zadań Programu są m.in.:

1. Starostwo Powiatowe w Przemyślu,
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przemyślu,
3. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Przemyskiego,
4. Policja,
5. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Przemyślu,
6. Prokuratura,
7. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach,
8. Placówki oświatowe (szkoły),
9. Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny,
10. Zakłady opieki zdrowotnej,
11. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

4. Zakładane rezultaty Programu.

Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:

1. pogłębienie wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy oraz sposobów radzenia sobie z tym problemem;
2. zmiana społecznych postaw wobec przemocy domowej;
3. zwiększenie poziomu świadomości dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy domowej;
4. zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej;
5. poprawa skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy domowej;

6. edukacja osób stosujących przemoc domową;
7. zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w działania przeciwdziałające przemocy domowej;
8. wzrost liczby projektów realizowanych wspólnie przez instytucje samorządowe oraz organizacje pozarządowe działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

5. Adresaci Programu.

Cele i działania przewidziane w Programie mają na celu poprawę sytuacji rodzin doświadczających przemocy domowej oraz ochronę osób doznających tej przemocy. Program kierowany jest zarówno do osób doświadczających przemocy, jak i do osób ją stosujących, a także do profesjonalistów świadczących pomoc osobom uwikłanym w przemoc.

Program adresowany jest przede wszystkim do:

1. osób doznających przemocy domowej – w tym dzieci, dorosłych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób żyjących w związkach nieformalnych;
2. osób stosujących przemoc;
3. świadków przemocy;
4. pracowników instytucji i służb zawodowo zajmujących się pomocą osobom dotkniętym przemocą;
5. organizacji pozarządowych;
6. społeczności lokalnej.

6. Finansowanie Programu.

Realizacja zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030 będzie finansowana ze środków pochodzących z różnych źródeł, takich jak:

1. budżet samorządu powiatowego;
2. budżet państwa;
3. zewnętrzne środki finansowe Unii Europejskiej;
4. inne środki zewnętrzne.

7. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość Programu.

Ocena jakości działań realizowanych w ramach Programu będzie prowadzona na podstawie monitoringu oraz sprawozdawczości.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle jako koordynator Programu, odpowiedzialne będzie za jego monitorowanie. Analiza realizacji Programu przeprowadzana będzie raz do roku.

Monitoring realizacji działań w ramach Programu będzie prowadzony w oparciu o dane jakościowe (ankiety) oraz ilościowe (sprawozdania) przekazywane przez OPS i Policję.

Realizacja Programu będzie monitorowana poprzez systematyczne zbieranie danych wskaźnikowych dotyczących m.in.:

1. liczby instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową;
2. liczby i form udzielonej pomocy;
3. działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową.

Program podlegać będzie zarówno ewaluacji wewnętrznej, jak i zewnętrznej (ex-post). Ocena obejmować będzie przebieg realizacji Programu, stopień osiągnięcia zakładanych celów, skuteczność podjętych działań oraz ich zgodność z założeniami. W trakcie ewaluacji analizowane będą również skutki uboczne, nieprzewidziane efekty działań oraz możliwe kierunki dalszego rozwoju Programu.

W ramach ewaluacji stosowane będą różne metody, m.in.:

- ankiety ex-post,
- obserwacje,
- analiza dokumentów (sprawozdań, protokołów, zaświadczeń, list obecności itp.).

Dane statystyczne będą opracowywane przez jednostki samorządu terytorialnego (gminne i powiatowe), a następnie przesyłane – za pośrednictwem systemów informatycznych lub Poczty Polskiej – do PCPR w Przemyślu. Samorządy zobowiązane są do przekazania opracowanych danych nie później niż do 31 stycznia każdego roku. Na ich podstawie powstanie coroczne sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030.

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony w sposób ciągły przez cały okres jego obowiązywania.

Ewaluacja przeprowadzana będzie co roku do końca marca – po zakończeniu roku realizacji Programu. Po zakończeniu całego Programu przeprowadzona zostanie również jego końcowa ewaluacja w celu oceny ogólnej skuteczności i jakości wdrożonych działań.

Roczna ocena realizacji Programu będzie przedstawiana Radzie Powiatu w Przemyślu w formie sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w okresie od stycznia do kwietnia danego roku. Za przygotowanie i przekazanie sprawozdania odpowiada PCPR w Przemyślu.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030 stanowi rozwinięcie i kontynuację wcześniejszych działań realizowanych w ramach Programu na lata 2024–2028. Szczególną rolę odgrywa w nim koordynacja inicjatyw prowadzonych przez powiat na rzecz osób doświadczających przemocy, jak również wobec osób stosujących przemoc domową. Dotychczasowe doświadczenia pokazały, że takie działania są efektywne zarówno w zakresie udzielania wsparcia, jak i w profilaktyce. Dlatego wszelkie działania na rzecz rodzin powinny być projektowane i wdrażane przez interdyscyplinarne zespoły, złożone z przedstawicieli różnych sektorów i instytucji.

Głównym zadaniem Programu jest wdrożenie kompleksowych działań, które z jednej strony mają na celu budowanie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, a z drugiej – zapewnienie pomocy i ochrony osobom jej doświadczającym.

Program zakłada również rozwój programów korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych dla osób stosujących przemoc, jak i upowszechnianie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia.

Realizacja niniejszego Programu ma stanowić zintegrowany plan działania wobec zjawiska przemocy domowej, obejmujący współpracę wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie temu problemowi. Działania podejmowane w ramach Programu będą prowadzone wieloaspektowo i systematycznie, a ich celem jest wzmocnienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenie skali tego zjawiska oraz poprawa jakości życia osób i rodzin w powiecie przemyskim.

Spis tabel

Tabela nr 1. Działania podjęte przez Policję w latach 2022-2024 z powodu przemocy domowej.....	14
Tabela nr 2. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy.....	15
Tabela nr 3. Liczba wydanych nakazów i zakazów w związku z przemocą domową w latach 2022-2024.....	16
Tabela nr 4. Liczba formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta oraz liczba osób dotkniętych przemocą domową. Dane z 10 gmin powiatu przemyskiego w latach 2022-2024	18
Tabela nr 5. Liczba osób dotkniętych przemocą domową.....	20
Tabela nr 6. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową...	20
Tabela nr 7. Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy domowej...	21
Tabela nr 8. Dostępność poradnictwa specjalistycznego dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej na terenie gminy	22
Tabela nr 9. Formy działań edukacyjnych	24
Tabela nr 10. Procedur Niebieska Karta -A” wszczynająca procedurę – dane z 10 gmin powiatu przemyskiego	25
Tabela nr 11. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminach w powiecie przemyskim	27
Tabela nr 12. Kierowanie przez zespół interdyscyplinarny, osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanych przez powiat przemyski	28
Tabela nr 13. Czy na terenie gmin w powiecie przemyskim prowadzone były kampanie informacyjne mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie?	30
Tabela nr 14. Rodzaj udzielonego wsparcia osobom pracującym z osobami uwikłanymi w zjawisko przemocy domowej na terenie gmin w powiecie przemyskim	31
Tabela nr 15. Liczba osób korzystających z całodobowej pomocy SOW w Korytnikach w latach 2022-2024	57
Tabela nr 16. Cel szczegółowy 1	58
Tabela nr 17. Cel szczegółowy 2	60
Tabela nr 18. Cel szczegółowy 3	61
Tabela nr 19. Cel szczegółowy 4	67

Spis wykresów

Wykres nr 1. Czy wiesz czym jest przemoc domowa?	35
Wykres nr 2. Czy w Twoim otoczeniu (rodzina, znajomi, sąsiedzi) występuje przemoc domowa?	36
Wykres nr 3. Czy kiedykolwiek byłeś(a)ś świadkiem przemocy domowej?	36
Wykres nr 4. Jakie formy przemocy domowej są ci znane?	37
Wykres nr 5. Czy wiesz gdzie można uzyskać pomoc w przypadku przemocy domowej w naszym powiecie?.....	37
Wykres nr 6. Czy uważasz, że w naszym powiecie dostęp do pomocy dla ofiar przemocy domowej jest wystarczający?	38
Wykres nr 7. Jakie formy wsparcia uważasz za najbardziej potrzebne, w przypadku ofiar przemocy domowej?	39
Wykres nr 8. Jakim Twoim zdaniem wsparcie powinno być dostępne dla sprawców przemocy domowej?	39
Wykres nr 9. Czy w Twojej opinii kampanie edukacyjne dotyczące przemocy domowej są wystarczająco obecne w naszej społeczności?.....	40
Wykres nr 10. Jakie działania powinny być podjęte w celu zwiększenia świadomości mieszkańców powiatu przemyskiego na temat przemocy domowej i jej zapobiegania?.....	41
Wykres nr 11. Czy Twoim zdaniem w naszym powiecie brakuje jakichkolwiek form wsparcia dla ofiar przemocy domowej ?	41
Wykres nr 12. Czy kiedykolwiek Ty lub ktoś z Twojego otoczenia potrzebował wsparcia związanego z przemocą domową?	42
Wykres nr 13. W jaki sposób chciał(a)byś otrzymać wsparcie, gdybyś był/a ofiarą przemocy domowej?	43
Wykres nr 14. Czy wiesz jakie działania profilaktyczne są dostępne w powiecie przemyskim w zakresie zapobiegania przemocy domowej?	44
Wykres nr 15. Czy uważasz że w naszym powiecie potrzebne są dodatkowe działania w zakresie profilaktyki przemocy domowej?.....	44
Wykres nr 16. Jakie formy profilaktyki przemocy domowej uważasz za najbardziej potrzebne w powiecie przemyskim?	45
Wykres nr 17. Czy wiesz gdzie można zgłaszać przypadki przemocy domowej powiecie przemyskim?	45

Wykres nr 18. Czy w Twojej opinii instytucje i organizacje w powiecie przemyskim na przykład szkoły, ośrodki pomocy społecznej, policja, współpracują w zakresie profilaktyki przemocy domowej?	46
Wykres nr 19. Czy w Twojej ocenie, problem przemocy domowej jest wystarczająco poruszany w przestrzeni publicznej (np. w mediach, w szkołach, na spotkaniach społecznych)?	47
Wykres nr 20. Czy uważasz że w powiecie przemyskim dostęp do pomocy dla ofiar przemocy domowej (np. ośrodek wsparcia, pomoc psychologiczna, porady prawne) jest wystarczający?	47
Wykres nr 21. Czy w Twojej opinii osoby doświadczające przemocy w rodzinie w powiecie przemyskim mają wystarczające wsparcie w zakresie wychodzenia z tej sytuacji?.....	48
Wykres nr 22. Czy chciał(a)byś, aby w naszym powiecie odbyły się konsultacje lub spotkania dotyczące działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej?	48

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)
2. Rodzaje przemocy: www.niebieskalinia.pl
3. Cykle przemocy: www.niebieskalinia.pl
4. Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka: <https://dzieckokrzywdzone.fdds.pl>
5. Pikus J., Stereotyp mężczyzny jako ofiary przemocy – percepcja studentów: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/>
6. Jaszczak-Kuźmińska D., Michalska D., Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu. Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2010.
7. <https://niebieskalinia.info/baza-wiedzy/o-przemocy/jakie-sa-psychologiczne-konsekwencje-doznawania-przemocy/>.
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1673)
9. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r., poz. 1163).
10. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023r., poz. 1166).